

Fusjonsprosessen

mellom Universitetet i Tromsø og Høgskolen i Tromsø

TENKEGRUPPENES ANBEFALINGER

Rapporter avgitt fra 10 tenkegrupper per 18. september 2007.

- Utdanning
- Forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid
- Formidling
- Regional utvikling
- Randsonevirkomheten
- Kunst- og kulturfag
- Økonomifag
- Teknologiske fag
- Lærerutdanning
- Medisin og helsefag

Utdanning

- Hva slags barrierer (risiko) og muligheter (potensial) kan en fusjon bidra til med hensyn til utdanning?
 - Gi maksimalt 10 eksempler (inkludert både muligheter og barrierer)
- Hvordan kan mulighetene (potensialet) dere eventuelt har kommet frem til i oppgave 1 overvinnes?
 - Hvordan kan barrierene dere eventuelt har kommet frem til i oppgave 1 overvinnes?
- Lag en beskrivelse av din tenkegruppes område med vekt på:
 - Hvordan området har tatt form i det nye universitetet slik dere ønsker det.
 - Beskriv organisering, satsningsområder og lignende.
 - Forsøk å si noe avslutningsvis om forholdet mellom det nye universitetet og
 - den strategiske nordområdesatsningen.

Utdanning i det nye universitetet

Slik oppgåva vår var formulert, kan sjølve omgrepet utdanning bety to ulike ting:

1. Utdanningsinnhaldet, utdanningstilbodet, fag, emne, program, portefølje
2. Den pedagogiske sida; den pedagogiske profilen som utdanningstilbodet har.
Undervisningsmetodar, didaktikk, læringsformer, læringsmiljø

Gruppa diskuterte begge desse sidene. I utgangspunktet står det fast at ingen av dei to institusjonane byggjer utdanningane sine på noko spesielt pedagogisk program, som t.d. problembasert læring, prosjektundervisning e.l. , jamvel om enkeltutdanningar/enkeltfakultet gjer det. Gruppa såg det ikkje som si oppgåve å argumentere for at det nye universitetet skal ha *ein* felles pedagogisk eller didaktisk profil. Derimot syntes det vere semje om at fleksibel undervisning/fleksibel læring bør kunne vere stikkord som skal karakterisere utdanninga ved det nye universitetet. Stikkord her er: relativ svak rekruttering til mange utdanningar, kombinert med press frå regionen/landsdelen om fjernundervisning/desentrale tilbod/deltidstilbod. Gjeve den demografiske utviklinga i landsdelen, vil fleksible utdanningsformer bli viktigare og viktigare. Teknologiutviklinga bidrar også sterkt i den retninga. Ny teknologi er i mange samanhengar interaktiv på ein annan måte enn eldre teknologiske løysingar. Det vil vere kritisk viktig å kunne ta i bruk slik teknologi. Idealet om fleksibel utdanning inneber også at ein må tenkje vidareutdanningar (yrkesutdanningar) i t.d. helefaga inn i ordinær gradsstruktur.

Dei to institusjonane kan seiast å vere prega av ulike kulturar: Høgskolen består av profesjonsutdanningar; universitetet er disiplinorientert. Men dette er ei sanning med store modifikasjonar. Universitetet har t.d. også ei rekkje profesjonsutdanningar. Det gjeld å byggje ned forestillingar om to ulike og heilt separate kulturar. Barrierane er truleg noko vi alle har i hovuda våre, meir enn noko som faktisk er der og sperrar for samhandling og fusjon. Begge institusjonane har i seg element frå ein profesjonsorientert og ein disiplinorientert kultur, men vektinga er ulik. Slik sett kan vi nok seie at høgskolen har ein relativt sterkt profesjonsorientert kultur, mens universitetet legg meir vekt på disiplinær fordjuping. Men det er altså begge delar begge stader.

Det seier seg sjølv at kompetanseprofilen i den fusjonerte institusjonen vil måtte bli bestemmande for utdanningstilbodet og eit stykke på veg for den organisatoriske strukturen. Dels må ein syte for at dei organisatoriske einingane (fakulteta, institutta) får ein slik kompetanseprofil at NOKUT-krava til kompetanse blir innfridde – utan at ein i for stor grad må trekke på kompetanse utanfor einingane. Det vil seie at vi ikkje bør ha einingar som berre har kompetanse til å gje bachelorutdanning, eller i det minste at det må bli få (så få som muleg) slike einingar. Vidare må vi sjølvstøtt unngå ressurskrevjande overlappande kompetanse fakulteta imellom.

Eit anna moment er forholdet mellom breidd og spiss. Vi stilte spørsmålet utan å svare på det: kan eit breiddeuniversitet vere spist?

Eit siste moment som er kritisk viktig, er behovet for å ivareta idealet om forskningsbasert undervisning.

Gruppen vektlegger at man i størst mulig grad må tilse at alle bachelorutdannede har muligheten for vidare studier på master- og PhD-nivå. En fusjon vil også øke

rekrutteringsbasen til masterutdanningene. En fusjon bør også gi bredere fagvalgtilbud for bachelorstudentene.

Gruppen er også opptatt av at utvalgte videreutdanninger må remodelleres slik at de passer inn i gradsstrukturen og blir masterutdanninger. De ”yrkessertifiserende” helsefaglige videreutdanningene ble særskilt nevnt, herunder for eksempel den toårige jordmorutdanningen.

Utdanningskvalitet

Tema omkring utdanningsportefølje som ble identifisert av gruppen i innledende gruppearbeid er også tematisert av de øvrige gruppene og synes foreløpig best ivaretatt av dem. Gruppen valgte derfor å jobbe videre med to tema knyttet til utdanningskvalitet:

1. Fagpersonalets pedagogiske kompetanse
2. Fagpersonalets teknologiske kompetanse

Fagpersonalets pedagogiske kompetanse

Hvordan utvikle fagpersonalets pedagogiske kompetanse? Hvordan hever man statusen til den gode pedagogen og det gode undervisningstilbudet? Kanskje ved hjelp av en kombinasjon av insentiver, krav og støttesystemer.

Insentiver kan knyttes både til individ og fagmiljø. Eksempel individ: systematisk bruk av alternative karriereveier, førstelektor og undervisningsdosent. Lønnsmessig uttelling for den gode pedagogen. Den gode pedagogen må også få tid og ressurser til forsknings- og utviklingsarbeid. Det er også klare sammenhenger mellom godt FoU-arbeid og god undervisningskvalitet – uten at det er en kvalitetssammenhenger man kan ta for gitt. Under antagelsen av at gode undervisningstilbud tiltrekker de gode studentene og med god gjennomstrømming, kan slike fagmiljø kanskje tildeles økte ressurser.

Eksempler på krav kan være krav om dokumenterbar pedagogisk kompetanse ved faste ansettelser. Dokumentasjonen kan for eksempel være i form av en pedagogisk mappe – systematisk dokumentasjon og refleksjon over egen praksis. Det bør også vurderes om det bør være tilbud om (og eventuelt krav om deltagelse på) pedagogisk skolering for alle som skal ha undervisningsoppgaver, fra studenter på høyere nivå som skal være seminarledere, til teknisk og administrativt personale som får undervisningsoppgaver i lab osv til vitenskapelig personale.

Det nye universitetet vil ha mange profesjonsutdanninger hvor praksisundervisningen er meget betydningsfull. Slik vi ser det har vi en utfordring i arbeidet med å ha fokus på kvaliteten innen denne delen av utdanningene. Dette fordrer et nært samarbeid med yrkesfeltet, og det krever kompetanse og kvalitet i veiledningen.

Avprivatisering av undervisningen. Bruke kvalitetssystemets muligheter for å systematisk avdekke kvalitetsutfordringer, herunder å analysere studentenes tilbakemeldinger. Tildele faglig ledelse verktøy for tilse at det gjennomføres pedagogisk kvalitetsutvikling hos personer og fagmiljøer som har slike utfordringer.

Støttesystemer kan være undervisningspedagogiske faggrupper eller lignende. Organisert som felles støttesystem eller etter faglinjer. Studietilbud i universitetspedagogikk, pedagogisk veiledning, LMS-team og kollegaveiledning.

Fagpersonalets teknologiske kompetanse

Gruppen ser det som en betydelig utfordring å lukke det teknologiske kompetansegapet som finnes mellom store deler av studentgruppen og store deler av ansattegruppen. Vi nærmeres oss kanskje et kritisk punkt. Bruk av for eksempel LMS-systemet ClassFronter bærer ofte preg av ”gammel pedagogikk i ny innpakking” og reflekterer i liten grad den teknologibaserte verden for læring, kommunikasjon og samhandling som studentene ellers lever i. En ny institusjon *må* ta dette meget alvorlig. Det handler både om skoling av personalet, men også om å vektlegge en kompetanse som kombinerer teknologi og pedagogikk/didaktikk. Alle enheter vil være avhengige av at det finnes slik støtte som fort kan tilkalles når det trengs.

Portefølje og organisering

Utdanning er svært omfattende for begge institusjoner. Mye av dagens tilbud vil gå videre, men ved en fusjon må en ny profilert portefølje og utdanningstilbud sikres. Her blir *profileringskriteriene* av avgjørende betydning. Dette bør bli spennende nye kombinasjoner med særpreg for Tromsø, men må ha basis i det eksisterende og videreutvikle seg fra det som er.

Utdanningsmeldingen fra UiT sier at porteføljen er for stor. Det nye universitetet bør gi et mindre tilbud enn samlet i dag, innen rammen av et breddeuniversitet. En diskusjon om begrensinger i emner/program må gjøres.

Kreative prosesser må skje inne de rammer vi har. Disse prosessene på sikres spillerom også etter at den nye institusjonen er etablert. Her blir organisering viktig. Det er mange små miljø/enheter, og det må lages en styringsdyktig organisasjon for å styre/lede utdanningene. Utvikling av nye typer utdanning er alltid enklere innen fakulteter enn mellom fakulteter.

Enhetene (fakultene) bør være store nok til selvstendighet og være omstillingsdyktige. Store nok enheter har anledning til å bære kostnadene ved økonomisk krevende utdanninger (for eksempel grunnet lav søkning) der hvor disse utdanningene er strategisk viktige. Større enheter har også bedre mulighet for selv å balansere kompetansekrav for å håndtere både bachelor-, master- og PhD-utdanninger. Man bør imidlertid tilse at det er enn viss symmetri fakultetene i mellom når det gjelder størrelse og kompetanse.

Det er ønskelig med større vekt på fagutdanning i skolen (barne/ungdomstrinnene) særlig innen realfag. Nyere utviklingstrekk innen videregående opplæring kan også tilsi en økt satsing på språkfagene. Gruppen ser at det er flere alternative måter å organisere lærerutdanningene og de pedagogiske fagene. Uavhengig av organisering, vektlegger gruppen behovet for sterk fagdidaktisk kompetanse. Fagdidaktikk bør styrkes, gjerne gjennom PhD utdanning.

Det nye universitet kan bli bedre på samarbeidsrelasjoner, bla i helsefag. Gruppen ser flere modeller for organisering for eksempel ett nytt HelseFak – en stor enhet, hovedsakelig profesjonsrettet.

UiT har erfaring med profesjonsutdanninger (3 ved MedFak, i tillegg til jus og psykologi), og erfaringer fra fagutdanningene, som er mer basert på teori og kritisk holdning kan styrke profesjonsutdanningene ved Høgskolen.

Landsdelens behov må kartlegges og utdanningens relevans sikres. Tromsø må bli enige med andre høgskoler i landsdelen om arbeidsfordeling. Økt internasjonalisering er et strategisk perspektiv som må sikres, og erfaringer bla fra UNIS kan være verdifulle.

Forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid

- Hva slags barrierer (risiko) og muligheter (potensial) kan en fusjon bidra til med hensyn til utdanning?
 - Gi maksimalt 10 eksempler (inkludert både muligheter og barrierer)
- Hvordan kan mulighetene (potensialet) dere eventuelt har kommet frem til i oppgave 1 overvinnes?
Hvordan kan barrierene dere eventuelt har kommet frem til i oppgave 1 overvinnes?
- Lag en beskrivelse av din tenkegruppes område med vekt på:
 - Hvordan området har tatt form i det nye universitetet slik dere ønsker det.
 - Beskriv organisering, satsningsområder og lignende.
 - Forsøk å si noe avslutningsvis om forholdet mellom det nye universitetet og
 - den strategiske nordområdesatsningen.

Forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid

Même l'avenir n'est plus ce qu'il était!
(The trouble with our times is that the future is not what is used to be.)
Paul Valéry (1871- 1945)

1. Bakgrunn

Tenkegruppens medlemmer

Tenkegruppen består av 8 medlemmer, derav 3 fra Universitetet i Tromsø (professor Curt Rice, førsteamanuensis Tore Henriksen og forsker Marit Reigstad), 3 fra Høgskolen i Tromsø (dosent Niels Eskild Johansen, FOU-leder Pål Vegar Storeheier og stipendiat Yngve Antonsen), og 2 eksterne medlemmer (professor Kirsti Koch Christensen, UiB, og Forskningsrådets regionale representant i Troms Elisabeth Bakkelund). Gruppens sekretær er kontorsjef Christin Kristoffersen, UiT. Tenkegruppen ledes av Curt Rice.

Mandat

Fra oppnevningsbrev (sitat):

I Lov om universiteter og høyskoler §1-1 heter det at:

Denne lov har som formål å legge til rette for at universiteter og høyskoler utfører forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå.

I programerklæringen for fusjonen er det uttalt at:

Det nye universitetet skal videreutvikle forskningsaktiviteten i eksisterende fagmiljøer på områder med særlig relevans for nordområdene. Utvalgte forskningsmiljøer skal prioriteres og skal kunne hevde seg i den internasjonale forskningsfronten. Det nye universitetet skal ha økt fokus på forskning og utviklingsarbeid innenfor praksis- og profesjonsfeltet, og fagmiljøene skal kunne dra nytte av et større og bredere forskningsmiljø.

Gruppas mandat er å se på hvordan et nytt universitet kan løse de lovpålagte oppgaver med de føringer som ligger i programerklæringen.

Arbeidsmetode

Gruppen har gjennom to møter i forkant- og ett møte i etterkant av dialogkonferansen diskutert ulike elementer vedrørende det mandatet de er gitt. Gruppen har i tillegg vurdert hvordan forskning og utviklingsarbeid presenteres ved enkeltinstitusjonene per i dag.

Gruppen har tolket mandatet dit hen at vi skal se på forskningsmessige utfordringer samt de muligheter fusjoneringsprosessen kan skape over tid med hensyn til å legge til rette for at forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid utøves på høyt internasjonalt nivå, fremme økende fokus på forskning samt at utviklingsarbeid innenfor praksis- og profesjonsfeltet skal opprettholdes og videreutvikles.

Naturlige satsningsområder for forskningssamarbeid vil være en viktig del av det mer langsiktige fusjoneringsarbeidet. Gruppen finner dog at manglende informasjon om de ansattes forskningskompetanse gjør at det ikke er grunnlag for å gjøre spesifikke vurderinger her.

2. Utfordringer

Det nye universitetet

Mange av begrunnelsene i de strategiske dokumentene for sammenslåing ser ikke umiddelbart ut til å kreve sammenslåing fremfor f.eks. tettere samarbeid. Det gode argumentet for sammenslåing må være at summen blir mer enn delene. Intensjonen med sammenslåing er ikke å gjøre HiTø til en avdeling ved Det nye universitetet (DNU) men til å skape noe nytt. En stor utfordring er dermed å kommunisere en visjon om hvordan dette vil gi større utbytte enn dagens institusjoner og struktur. FoU sin plass i denne visjonen burde være synlig spesielt når mange av argumentene som er foreløpig lagt frem fokuserer på undervisningen. Faren er da at DNU blir undervisningsstyrt og at FoU blir taperen.

Utgangspunkt

Nok en betydelig utfordring for at fusjonering vil resultere i et sterkt universitet er det forholdsvis svake forskningsmessige utgangspunktet som begge institusjoner vil bringe til DNU.

Styret ved UiT påpeker i *Forskningsmeldinga for Universitetet i Tromsø 2005-2006* at resultatene ved UiT er svakest blant de fire breddeuniversitetene. Denne konklusjonen gjenspeiles i institusjonens svake profilering av sin forskningsaktivitet og strategiske satsninger, f.eks. på dens hjemmeside jfr. <http://uit.no/forskning/777>. Profileringen er tankevekkende m.h.t. de mange presserende og konkurrerende prioriteringer en fusjon vil kreve både forskningsadministrativt og faglig. Tenkegruppen merker seg også at ved HiTø sine nettsider finner man per i dag langt mer tilgjengelig informasjon om ulike FoU satsningsområder hvor målsetting og tematiske områder er beskrevet og begrunnet, se eksempelvis <http://www.Hitos.no/FoU/>.

I lys av dagens forholdsvis svake utgangspunkt, befinner UiT seg i dag i en tidlig fase av en prosess som er ment å resultere i en sterkere forskningsinstitusjon. Dette arbeidet medfører bl.a. et økt fokus på *forskningsproduksjon*.

HiTø sin FoU produksjon er naturlig nok i stor grad rettet mot utviklingsarbeid som ofte resulterer i produksjon av litteratur for brukergrupper utenfor akademien. Kunstnerisk utvikling er et område hvor fagpersonalets parallell til forskning er et kunstnerisk produkt i seg selv eller i kombinasjon med forskning/refleksjon omkring produksjonen. Disse aktivitetene gir ikke slik uttelling som bidrar til en økning i målbar forskningsproduksjon.

DNU sin nasjonale og internasjonale status vil også preges av hvordan prioriteringer mellom forskning og formidlingsarbeid gjøres og presenteres. Dersom en bibliometrisk måling av forskningsresultater forblir begrenset til førsteamanuensisstillinger, evt. stillingskategorier med forskningsplikt, vil ikke fusjoneringen nødvendigvis bidra til dårligere nasjonale resultater. Men valg av parametre vil være avgjørende for hvordan resultatene vil se ut. Det lave antallet publiseringspoeng ved HiTø betyr selvsagt ikke at publisering og formidling ikke skjer ved Høgskolen, men heller at publiseringspoengsordningen (Frida/ForskDoc) i svært liten grad er tilpasset høyskolens publiseringskanaler. Gruppen mener generelt at høyskolens

kompetanse på formidling og aktørfokus bør komme universitetssektoren til gode ved en fusjon. Utvidelsen av Frida til å inkludere formidling, er ett skritt i retning av å sikre små men viktige finansielle steg for verdsetting av større deler av aktiviteten innenfor DNU. Samtidig ser gruppen et behov for betydelig utvidelse av tellende publiseringskanaler i Frida.

Det vil skade DNU hvis fusjonering blir en avsporing for arbeidet mot å øke forskningsproduksjon.

Kulturforskjeller

Kulturen ved Universitetet i Tromsø (UiT) preges i dag av *forskning*, mens kulturen ved Høgskolen i Tromsø (HiTø) preges av *faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid* dog med noen øyer av forskningsaktivitet. De markante forskjellene mellom disse to kulturer vil gi et betydelig bidrag til porteføljen av ledelsesutfordringer som fusjoneringen vil levere.

Ledelsen ved DNU må finne en institusjonell kompatibilitet mellom *faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid* og *forskning*. Ledelsen må ta stilling til hvordan faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid skal måles i forhold til forskning og en praksis for slik måling vil måtte dannes.

Man vil også måtte finne en ny balanse mellom den programerklæringsfestede økningen i forskning innenfor praksis- og profesjonsfeltet – hvilket selvsagt kun oppnåes med ekstra satsing – og den klassiske grunnforskningsoppgaven som man knytter til selve universitetsbegrepet.

Fordeling av arbeidstid for ansatte er også et område der man finner kulturforskjeller mellom UiT og HiTø. Ved HiTø varierer tid til utviklingsaktivitet fra 20 til 40 prosent mens ved UiT kan tid til forskning varierer per definisjon fra 1 til 100 prosent dog med en 50/50 fordeling som den mest anvendte. Ledelsen ved DNU må ta stilling til om alle dets ansatte i samme stillingskategori skal dekkes av samme reglement, hvilket vil innebære en omfordeling av ressurser.

Forskningsbasert undervisning

Undervisningen ved DNU vil i mindre grad enn ved dagens UiT kunne sies å være forskningsbasert. Det begrepet forstås tradisjonelt som undervisning basert både på forskningsresultater og aktiviteter til den enkelte læreren, samt vedkommendes kritiske vurdering av den primære litteraturen i fagfeltet.

DNU vil ha en undervisningsstab der flere av de ansatte bruker sine FoU ressurser på andre aktiviteter enn man vil beskrive som primær forskning, med f.eks. et fokus på formidling av forskningsresultater som andre har levert. DNU vil på denne måten ha fordel av det større fokus på undervisning som finnes på HiTø.

Fusjonering er således et skritt i retning av å være en bredere institusjon – en institusjon som driver delvis med forskningsbasert undervisning og delvis med undervisning gjennomført av ansatte som fokuserer på utviklingsarbeid. På denne måten vil DNU bli i økende grad lik Norges øvrige nye universiteter og i synkende grad lik de klassiske breddeuniversitetene.

3. Innspill og anbefalinger

Det nye universitetet må fremstå som en attraktiv internasjonal arbeidsgiver i nord, ikke minst når det gjelder å rekruttere ledende forskere. DNU må være en institusjon med rom for ansatte med ambisjoner om å bli fremragende. For å få dette til er det generelt verdt å merke seg at nasjonale og internasjonale premisser for forskning og utvikling generelt ikke vil endres basert på eller i relasjon til denne fusjonen. Dette krever stor grad av tilpassing for DNU, men proaktivt krever det også at man arbeider mot mer balanserte nasjonale premisser. DNU må med andre ord spille en aktiv rolle som nasjonal aktør.

Vi vil understreke at en vellykket sammenslåing må ivareta begge institusjoners særpreg. Dette betyr bl.a. at DNU skal drive med både forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og at det skal være to typer karriereløp med tilhørende kvalifiseringsløp. Dette kan gi nye muligheter i DNU: En mulighet vil f.eks. være å koble ansatte som prioriterer faglig utviklingsarbeid inn mot forskningsgrupper innenfor tilhørende felt. Dette kan føre til økt skriftlig produksjon, ikke minst med tanke på popularisering og utvikling av undervisningsmateriale basert på lokale forskningsresultater. En annen mulighet er å koble sammen ansatte som driver med forskjellige tilnærminger til problemstillinger, f.eks. i kombinasjon feltarbeid, utviklingsarbeid og forskning. HiTø besitter stor kompetanse innenfor nautikk og teknologi, herunder faste og bevegelige maritime installasjoner. Deler av eksempelvis nordområdeforskningen innebærer krevende feltarbeid både på land og i vann. Et FoU samarbeid her kan gi resultater både i form av at forskerne får økt tilgang til feltet og styrkede forskningsresultat, og det kan gi ingeniørmessige utfordringer som i sin tur kan resultere i teknologiske nyvinninger.

Kompetanseheving

Fusjonering og økning av forskningsproduksjon er som nevnt uavhengige oppgaver og fokus på det første burde ikke komme på bekostning av den andre. Fokus på forbedrede forskningsresultater kan likevel ta hensyn til fusjoneringsprosessen på visse områder. Ett av disse er kompetanseheving, ikke minst der en ansatt som i dag mangler doktorgrad ønsker den kvalifikasjonen. Ansatte som ønsker å kvalifisere seg til stillinger med forskningsplikt ved å ta doktorgrad, må knyttes opp mot eksisterende forskningsgrupper eller forskerskoler og kan dermed spille en rolle i å øke forskningsaktiviteten.

For å lykkes med nye forbindelser i sammenheng kompetanseheving, vil det være nødvendig å kartlegge hver enkelt ansattes karriereønsker. Det vil ta år før de som ønsker å ta en doktorgrad får den muligheten, dog tror tenkegruppen mener at disse ikke vil utgjøre en veldig stor gruppe. Man må også legge til rette for fullverdige karriereløp for fagansatte som eventuelt ønsker å satse mer på undervisning enn på FoU-kompetanseheving.

Kompetanseheving kan realiseres f.eks. gjennom utlysning av stipendiatstillinger internt. For å legge til rette for at de som ønsker å kvalifisere seg lykkes med det er det viktig å unngå en situasjon der man arbeider isolert med sine prosjekt. De som ønsker å kvalifisere seg må derfor knyttes til forskningsgrupper og/eller forskerskoler. Som et ledd i prosessen, burde de som ønsker å kvalifisere seg komme i kontakt med aktuelle forskningsmiljøer og forskerskoler før de utvikler sine doktorgradsprosjekt, slik at prosjektet gjenspeiler gruppens og skolens forskningsaktivitet. På denne måten vil forskningsgrupper få tilført ressurser i disse personene, slik at kompetanseheving i seg selv ikke behøver bety at ressursene tas fra eksisterende forskningsgrupper.

Det vil være viktig å ikke presse alle inn i ett universitetsløp, men også finne veier for å ivareta andre typer kompetanse enn det tradisjonelle akademiske kvalifiseringsløpet. DNU kan bygge videre på HiTø sitt førstelektorprogram rettet mot de som ønsker å kvalifisere seg for førstelektorkompetanse. Dette kan være et støtteprogram som øker kompetansen for forskning og utviklingsarbeid gjennom en generell, formell forskerutdanning, en mentorordning hvor de ansatte gis individuell veiledning frem mot opprykkssøknaden, faglitterære skrivekurs og utvikling av modeller for dokumentasjon av undervisningsferdigheter. Særskilte ordninger for opprykk fra førstelektor til dosent bør også vurderes. Kunstnerisk og faglig utviklingsarbeid må forbli et akseptert valg som anerkjennes og belønnes innen alle områder av DNU. Den nye institusjonen kan således arbeide for etablering av vilkår og finansieringsordninger for utviklingsarbeid som tilsvarer de som gjelder for forskning.

I den grad styret ved DNU mener at institusjonen må bli sterkere forskningsmessig enn UiT er i dag, kan man vurdere forskningsmessig kompetanseheving for institusjonen som helhet. Dette kan skje bl.a. dersom naturlig avgang av ikke-forskere resulterer i nye stillinger der forskerkompetanse kreves. På denne måten kunne man forvente over noen år å ha en økt prosentandel av forskere på DNUs stab. En slik utvikling vil antakelig bidra til en situasjon der DNU begynner med et tydelig særpreg fra begge institusjoner men etter hvert utvikler sin egen kultur med sine egne prioriteringer. Gruppen anbefaler at man i stedet for å erstatte stilling med stilling, særlig innenfor avdelinger med mange ansatte nær pensjonsalder, bør tenke helhetlig og ikke minst anvende et forsknings- og utviklingsfokus slik at man ansetter strategisk for fremtiden.

Ressurstildeling

Fusjonering må ikke føre til en avsporing av forskningsaktivitet. Prosessen må gjennomføres uten stor administrativ innsats fra enkeltforskere. Den tid enkeltforskere/fagansatte bruker på prosessen vil redusere FoU aktiviteten tilsvarende. Det kan ikke understrekes nok at dette er en alvorlig fallgrube, særlig for et universitet som trenger å styrke sin forskningsinnsats.

Nye krefter må også tiltrekkes av DNU. Ett mulig tiltak kan være "Startpakker"; altså at midler fra avkastning/legater/annet kan settes av for nytilsatte med det mål å effektivisere oppstart av et forskningsprogram, samt gi raskere tilgang til forskningsfelt og potensielle prosjektmidler for å øke nytilsattes umiddelbare tilknytning til både fagmiljø og studenter.

I denne sammenheng er det naturlig å understreke at selv om hovedfokus på forskningsproduksjon bør rettes mot forskningsteam, vokser det også stjernelag ut av enkeltforskeres samarbeide. Dermed er det viktig at det primære fokuset på vellykkede team ikke undergraver muligheten til å gi alle med forskningsplikt en viss basisbevilgning knyttet til resultater.

Når DNU vil ha flere stillingskategorier enn de institusjonene har hver for seg i dag, er det mulig at det blir mer vanlig med variasjon i hvor mye en ansatt driver med henholdsvis forskning og undervisning. Dette kan frigjøre ressurser til forskning. utfordringer knyttet til denne muligheten er mange. Fusjonering vil ikke nødvendigvis gi en slik differensiering innenfor én stillingskategori og dermed er det ikke klart i hvilken grad det vil bidra til at instituttledere finner det lettere å gi førsteamanuenser og professorer annet enn en 50/50 arbeidsfordeling. Dersom man skulle få til økt differensiering, *må det ikke bli slik at økt undervisningsandel blir en "straff" for dårlig forskningsinnsats*. Undervisning må bli en prioritet som anerkjennes og belønnes og dermed blir et positivt valg. Samtidig er vi skeptiske

til en situasjon der de beste forskere har minimal kontakt med studentene. Erfaringen bl.a. fra SFF'en CASTL viser at frikjøp av forskere ikke nødvendigvis er den beste løsningen. En slik løsning bør også veies opp mot premisset om ”forskningsbasert undervisning”.

Samlokalisering

Skal det satses på nye forskningsfelt som et resultat av fusjonering vil det være viktig å ha mulighet for å bringe sammen ansatte fra de ulike institusjonene som forsker i beslektede områder. Samlokalisering et avgjørende moment. Samarbeid skapes oftest på uformelle arenaer, noe som krever fysisk nærhet. Selv om det neppe er realistisk å flytte alle HiTø sine ansatte til Breivika med det samme, burde det likevel være et langsiktig mål. Imidlertid vil det være viktig for forskningsledelsen på alle nivå å finne kreative strategier for å bistå de aktuelle gruppene i å finne frem til hverandre. Samtidig er det mulig å strategisk anvende de eksisterende bygningsmassene. Når sammenhengende kontor plass blir ledig uansett om det er på Breivika eller Sørøya må det sees på som en anledning til å samle en eller annen bestående eller ny gruppering. Hvis f.eks. administrasjonen for DNU samles i Hovedgården vil det skape anledning til å samle en stor gruppe i Mellomveien. Lokalisering av ansatte bør sees på som et faglig ansvar og ikke ren administrasjon.

Ledelsesutfordringer

Mange momenter hittil nevnt er ledelsesoppgaver. Fokus på forskning, karriereplan kartlegging, utvikling av forskningsgrupper og forskerskoler, organisering av en kompetansehevingsprosess, planlegging av institusjonens fremtidig forskningsprofil, evt. strategier for økt fleksibilitet i tildeling av undervisnings- og forskningsplikt, og fasilitering av kontakt mellom forskere bl.a. via samlokalisering er alle betydelige oppgaver.

Med dette som bakgrunn, ser vi et behov for styrket forskningsledelse, både faglig og administrativt. Dette behovet eksisterer ved UiT i dag på alle nivåer og det vil bli enda viktigere under en evt. fusjonering. Tenkegruppen foreslår at den økte innsatsen som man opplever fra instituttledere og dekaner de senere åra suppleres med en *prorektor for forskning* (evt. *viserektor*), som vil ha et overordnet ansvar for å implementere det nye universitetets FoU strategi og som vil fungere som universitetets daglig leder for FoU aktiviteter. En *prorektor for forskning* vil naturligvis arbeide tett med prorektorkollega(er), deriblant *prorektor for undervisning*. Prorektor for forskning burde ha ansvar for evt. tett samarbeid med en *FoU avdeling*. Gruppen mener generelt at ett nytt medlem av rektoratet bør ha et særansvar for FoU arbeid, med en der tilhørende stab. Både intern prioritering og ekstern synliggjøring av DNUs forskningsaktivitet krever en tydelig og sterk administrering, og sterk strategisk ledelse.

Nordområdene

Programerklæringen setter fokus på forskning ’med særlig relevans for nordområdene’. Gruppen understreker at en særlig relevans finnes både i forskning *i* nord, forskning *for* nord, og forskning *om* nord. I tillegg til forskning *om* nord der universitetet satser på sine naturgitte fortrinn, må DNU ha en tydelig rolle *i* nord. Det er viktig for nordområdene å ha et breddeuniversitet som tjener landsdelens behov, både hva gjelder utdanning av studenter i nord og aktiviteter rettet mot bedrifter og andre samfunnsaktører. DNU må i større grad enn i dag øke aktiviteten i forhold til næringslivet i Nord Norge. Det må bli en leverandør av FoU og anvendt forskning til næringslivet i nord. Det vil være viktig å anvende den erfaringen ulike felt innenfor universitetet og høyskolen per i dag har, siden denne er i varierende grad etablert innenfor ulike felt i begge sektorene. For å sikre DNU evne til å levere relevant

forskning til næringslivet bør DNU satse på mobilitetsordninger og involvering av næringslivet når nye studier og nye forskningsprosjekter planlegges.

DNU bør legge til rette for kontakt og dialog med næringslivet. Dette kan imøtekommes gjennom å opprette ett senter eller en avdeling som vil ha ansvaret for å koordinere henvendelser fra og kontakt med eksterne samarbeidspartnere i DNU. Konkretisering av en slik tilrettelegging anser gruppen som en naturlig oppgave for tenkegruppen for Randsonevirkksomheten, men vil her bare poengtere betydningen av at en slik tilrettelegging bør finne sted. Dialog og samarbeid med næringslivet i nord bør prioriteres og være en integrert del av FoU-virkksomheten til hele institusjonen.

4. Konklusjon

Loven krever at et universitet skal utføre forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid på et høyt internasjonalt nivå og dette kravet vil gjelde det nye universitetet ikke bare etter fusjoneringen kan sies gjennomført, men også i løpet av de mange åra som vil bli brukt på å prøve å oppnå en genuin integrering og utvikling av en ny institusjon.

For at DNU skal klare å levere arbeid på høyt internasjonalt nivå, må betydelige ressurser brukes på dette aspektet ved en evt. fusjonering. Forskningen som foregår ved UiT i dag må videreføres og må bli sterkere. Er det sannsynlig at fusjonering på kort sikt vil bidra til dannelsen av en institusjon som er sterkere enn dagens UiT? Vi ser ikke grunnlag for en slik forventning.

Er det sannsynlig at fusjonering vil skade forskningssiden ved dagens UiT? Det kan unngås dersom forskere ikke mister tid og penger i prosessen. Men dersom forskerne føler at disse ressursene er truet som et resultat av sammenslåing, er faren til stede for at Nord Norge ender opp med et svekket universitet.

Selv om FoU sin fremtid ikke gir sterke argumenter for sammenslåing, forstår vi at øvrige politiske hensyn kan kreve det. I så fall er det av avgjørende betydning at de anbefalingene gruppen har kommet med vurderes nøye:

- Kommuniser en tydelig visjon av DNU til dagens ansatte,
- Ikke forveksle fusjoneringsprosjektet med prosjektet om økt forskningsproduksjon,
- Vær opptatt av kulturforskjellene, ikke minst de som tilhører FoU aktiviteter,
- Respektér de forskjelling karriereløpene som DNU vil arve fra UiT og HiTø,
- Se på kompetanseheving som en mulighet for DNU og dets forskningsteam og forskerskoler, ikke som en trussel, og utvikle individuelle planer for kompetanseheving,
- Tildel FoU ressurser – både tid og penger – mer bevisst, og sats på de som leverer de beste resultatene,
- Behold en ordning for forskningstermin som bidrar til økt forskningsproduksjon,
- Forsikre at ansatte som satser på andre viktige aktiviteter – ikke minst undervisning – belønnes for fremragende innsats i den delen av DNUs virksomhet,
- Samlokalisér forskningsgrupper
- Utvikle strategier som vil bringe forskere fra de forskjellige institusjonene sammen,
- Sett umiddelbart i gang med utvikling av en troverdig og langsiktig strategisk plan for DNUs FoU aktivitet,

- Tolk begrepet nordområdesatsing slik at det ikke begrenses kun til forskning *om* nord,
- Forsikre at FoU-grupper som er gode i dag ikke svekkes av sammenslåing.

Den mest overordnede anbefalingen tenkegruppen ønsker å gi er følgende: For at DNU skal bli et godt universitet FoU-messig, kreves det sterk og tydelig FoU-ledelse. DNU må få nye strukturer for forskningsledelse og dette må skje på det høyest mulige nivå. Vårt konkrete forslag er et utvidet rektorat, slik at DNU får en prorektor for forskning. For at fusjonering skal kunne resultere i økt forskningsproduksjon sammenlignet med hva de to institusjonene har i dag må FoU-aktivitet ved DNU håndteres med sterk, tydelig, rasjonell, og forutsigbar ledelse og beslutningsrutiner.

Dersom det ikke taes hensyn til disse anbefalingene, er tenkegruppen bekymret for at en søknad om sammenslåing vil bli en søknad om å godta synkende forskningsproduksjon i en periode i håp om langsiktige økninger.

Tenkegruppen håper at noen av momentene spilt inn her kan bidra til debatten om sammenslåing og – dersom en slik søknad leveres – til at DNU fyller sine plikter og oppnår status som en tydelig leverandør av forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid i høy klasse, både regionalt, nasjonal og internasjonalt.

De nye gruppene

Spørsmålene er differensiert for den enkelte gruppa, men for enkelthets skyld sammenstilt her.

- Hva slags barrierer (risiko) og muligheter (potensial) kan en fusjon bidra til med hensyn til utdanning/forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid/formidling/regional utvikling/brandsonevirksomheten?
 - Gi maksimalt 10 eksempler (inkludert både muligheter og barrierer)
- Hvordan kan mulighetene (potensialet) dere eventuelt har kommet frem til i oppgave 1 overvinnes?
Hvordan kan barrierene dere eventuelt har kommet frem til i oppgave 1 overvinnes?
- Lag en beskrivelse av din tenkegruppes område med vekt på:
 - Hvordan området har tatt form i det nye universitetet slik dere ønsker det.
 - Beskriv organisering, satsningsområder og lignende.
 - Forsøk å si noe avslutningsvis om forholdet mellom det nye universitetet og
 - den strategiske nordområdesatsningen.

REFERAT FRA MØTE I TENKE-TANKE-GRUPPA FORMIDLING 4. SEPTEMBER 2007

Tenke-tanke-gruppa Formidling møttes tirsdag 4. september 2007 for å gjennomgå oppgavene fra arbeidsmøtet 19. og 20. juni. Her ble innholdet i løsningsforslaget diskutert og det ble en gjennomgang av oppgavene fra det første arbeidsmøtet.

Sted: MH-bygget, Møterom L.10.150

Tid: Tirsdag 4. september kl 1300 – 1600

Gruppa Formidling:

Til stede: Prodekan Anita Iversen, HiTø, gruppas leder
Kommunikasjonsdirektør Stein Gunnar Bondevik, UiT
Informasjonsrådgiver Isabell H. Stabell, HiTø
Redaktør Rita Tiller, HiTø
Formidlingsansvarlig Sigmund Nettet, UiT

Møtte ikke: Konservator Ola Graff, UiT
Sigve Reiertsen Leland, student UiT
Elise Blixgård, student HiTø

Forfall: Fylkeskultursjef Ellen Østgård, Troms fylkeskommune
Rådgiver Olav Skare, Norgesuniversitetet

Referent: Arkivleder Else Mari Robertsen, HiTø, gruppas sekretær

Etter diskusjoner ble det gjort endringer i referatet i tråd med gruppas ønsker.

Referatet som følger vedlagt fra møtet 19. og 20. juni 2007 er endelig og slik det ble vedtatt etter endringer i møtet 4. september 2004.

Tromsø, 11.9.2007

Else Mari Robertsen
referent

REFERAT FRA MØTE I TENKE-TANKE-GRUPPA FORMIDLING 19. OG 20 JUNI 2007

Det var innkalt til arbeidsmøter i tenke-tanke-gruppene tirsdag 19. og onsdag 20. juni 2007.

Sted: MH-bygget, Store auditorium

Tid: Tirsdag 19. juni kl 0830 – 1600
Onsdag 20. juni kl 0830 – 1400

Gruppa Formidling:

Til stede: Prodekan Anita Iversen, HiTø, gruppas leder
Kommunikasjonsdirektør Stein Gunnar Bondevik, UiT
Informasjonsrådgiver Isabell H. Stabell, HiTø
Konservator Ola Graff, UiT
Redaktør Rita Tiller, HiTø
Formidlingsansvarlig Sigmund Nettet, UiT
Sigve Reiertsen Leland, student UiT
Fylkeskultursjef Ellen Østgård, Troms fylkeskommune
Rådgiver Olav Skare, Norgesuniversitetet

Møtte ikke: Elise Blixgård, student HiTø

Forfall: Onsdag 20.6.07, Rådgiver Olav Skare, Norgesuniversitetet

Referent: Arkivleder Else Mari Robertsen, HiTø, gruppas sekretær

Tirsdag 19.6.2007

Dagen startet i Store auditorium med åpent foredrag og møte om fusjonsprosessen. Møtet ble også starten på dialogkonferansen, hvor tenke-tanke-gruppene ble oppfordret til å ta "et kreativt krafttak" og komme med innspill til den videre fusjonsprosessen.

Etter det åpne møtet fikk alle gruppene utdelt første arbeidsoppgave og gikk til sine tildelte rom for gruppearbeid.

Arbeidsgruppa fikk følgende mandat:

Vurdere hvordan formidlingsvirksomheten kan utvikles og organiseres i den nye institusjonen.

Mandatet viser til Lov om universiteter og høyskoler § 1-1 hvor det heter at:

”Denne lov har som formål å legge til rette for at universiteter og høyskoler c) formidler kunnskap om virksomheten og utbrer forståelse for og anvendelse av vitenskaplige og kunstneriske metoder og resultater, både i offentlig forvaltning, kulturliv og næringsliv”.

Det ble også vist til programerklæringen for fusjonen hvor det er uttalt at ”det nye universitetet..... skal frambringe formidling på høyt internasjonalt nivå”. I tillegg ble det vist til at formidling er et viktig virkemiddel som bl.a. skal støtte opp om den nye institusjonens strategiske mål.

Gruppen mente det var viktig å avklare og avgrense mandatet. Etter diskusjon ble det besluttet at formidling her skulle gjelde allmennrettet formidling til det brede publikum og allmennheten, jf offentlig forvaltning, kulturliv og næringsliv.

I definisjonen valgte gruppen å definere bort formidling direkte tilknyttet rekruttering, undervisning og vitenskapelig publisering rettet mot forskere, samt brukerrettet formidling til avgrensede grupper.

Etter dette gikk gruppen løs på oppgave 1.

Oppgave 1.

Hva slags barrierer (risiko) og muligheter (potensial) kan en fusjon bidra til med hensyn til formidling? (10 eksempler)

Gruppen diskuterte seg fram til følgende konklusjon:

Muligheter:

- Revitalisering av landsdelsoppgaver
- Bli hørt og sett i større grad
- Større bredde (synergieffekter)
- Skape nye miljø (helhetlig, tverrfaglig og flerfaglig) og ny kultur
- Større utnyttelse av ressurser – ny strategisk tenkning om formidling
- Oppmerksomhet på ny organisering kan gi entusiasme for formidling

Barrierer:

- Det gamle består
- Fokus på formidling reduseres til fordel for vitenskapelig publisering
- Økt bruk av engelskspråklig formidling kan være en barriere for mottakergruppene
- Gitt svekket omdømme som institusjon kan mulighetene for å bli hørt og sett svekkes

Etter dette presenterte alle lederne av tenkegruppene oppgave 1 i plenum.

Oppgave 2:

- a) Hvordan kan mulighetene (potensialet) dere eventuelt har kommet frem til i oppgave 1 innfris?
- b) Hvordan kan eventuelt barrierene dere eventuelt har kommet frem til i oppgave 1 overvinnes?

Gruppen så på muligheter og barrierer samlet og kom fram til dette:

- Få på plass formidlingskomponent som belønningssystem
- Utarbeide en formidlingsstrategi
 - merkevare (nytt navn, logo, identitet, profil)
 - kommunisere at nye fagmiljøer oppstår i tråd med landsdelens behov
 - se på mulighetene for å slå sammen eksisterende publiseringskanaler, eventuelt opprette nye
 - bruke kommunikasjon aktivt for å skape ny kultur
 - diskutere insentivmodeller for å heve status for formidling
- Norsk fagspråk må holde høy kvalitet
 - Fagfellevurdering på formidlingsartikler – en mulighet?
- Bistands-/kommunikasjonsrådgivning i forbindelse med publisering
- Status på praksisnært forsknings- og utviklingsarbeid må oppgraderes
- Formidling av mangfoldet i forsknings- og utviklingsarbeidet blir viktig

Onsdag 20. juni 2007:

Alle gruppene møttes først i plenum for felles presentasjon av arbeidet den foregående dag.

Etter en kort fellesdiskusjon på oppgave 1 og 2 gikk gruppene løs på 3. og siste oppgave.

Oppgave 3:

Lage en beskrivelse av tenkegruppens område med vekt på

- Hvordan området har tatt form i det nye universitetet slik dere ønsker det
- Beskriv organisering, satsningsområder og liknende
- Forsøk å si noe avslutningsvis om forholdet mellom det nye universitetet og den strategiske nordområdesatsningen

Gruppas spontane bilde ble dette:

Vi befinner oss i det nye universitetet (DNU). Vi har fått en plan for formidlingsstrategi som vi er veldig fornøyd med. Det er etablert et nytt kraftsenter kalt "Formidlings- og mediasenter" populært kalt FOMS. Senteret eller avdelingen er den avdelingen som ligger nærmest toppledelsen

- FOMS har beliggenhet i toppetasjen sentralt i DNU – både med
 - utsyn mot regionen
 - innsyn i organisasjonen
 - oversikt over oppgaver som er sentrale å snakke høyt om og vise frem

- FOMS har:
 - tydelige bindeledd til alle miljø i DNU – med nyopprettede stillinger som har som hovedoppgave å fokusere på formidlingsoppdraget
 - tydelige bindeledd til enkelte eksterne miljø i landsdelen, også her i kraft av stillinger med øremerket fokus
- Foreløpig inneholder FOMS derfor to enheter:
 - 1) Avdeling for strategisk kommunikasjon. Her arbeides det med
 - strategi
 - mediehåndtering
 - 2) Avdeling for formidling.
 - egne magasin
 - web
 - audiovisuelt studio (filmproduksjon, lydstudio, grafisk design)
 - ev. nye medier
- FOMS må ha forutsigbare rammer for virksomheten
- DNU må være pådriver og premissleverandør for utvikling av Nordområdene.
Gjennom formidling må vi vise omgivelsene at vi er den institusjonen som kan ta dette ansvaret.

Effekt:

- En organisering som ovenfor vil bidra til utvikling mht formidlingsaktivitet:
 - økt fokus/samling i senter med bindeledd internt og eksternt (tydelig nettverk)
 - kompetansesenter – med klare oppgaver og ansvar
 - det er skapt en kultur for dette
 - spredning av kunnskap – formidling til landsdelen for eksempel via videooverføring
 - videreutvikle eksisterende, velfungerende tilbud

De nye gruppene

Spørsmålene er differensiert for den enkelte gruppa, men for enkelthets skyld sammenstilt her.

- Hva slags barrierer (risiko) og muligheter (potensial) kan en fusjon bidra til med hensyn til utdanning/forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid/formidling/regional utvikling/brandsonevirksomheten?
 - Gi maksimalt 10 eksempler (inkludert både muligheter og barrierer)
- Hvordan kan mulighetene (potensialet) dere eventuelt har kommet frem til i oppgave 1 overvinnnes? Hvordan kan barrierene dere eventuelt har kommet frem til i oppgave 1 overvinnnes?
- Lag en beskrivelse av din tenkegruppes område med vekt på:
 - Hvordan området har tatt form i det nye universitetet slik dere ønsker det.
 - Beskriv organisering, satsningsområder og lignende.
 - Forsøk å si noe avslutningsvis om forholdet mellom det nye universitetet og
 - den strategiske nordområdesatsningen.

Endelig innspill fra 'Tenkegruppen for regional utvikling'

Sagt i debatten

- "Et universitet for Nord-Norge, ikke bare for Nord-Norge"
- "Det nye Nordområdeuniversitetet"
- "Kunnskap om hverandre er viktig".
- "Universitetet må ta en rolle, ikke få en rolle".
- "Vi ønsker en dør inn som åpner mange andre dører inne".
- "Et mål for 'Det nye universitetet' må være å heve kvaliteten på den lokale og regionale samfunnsdebatten".
- "Eksterne skal ikke bare ha en bestillerrolle".
- "En del ting kan man bestille. Andre ting, som for eksempel forskningstema, må utvikles i møtene og dialogene".

Innledning

'Tenkegruppen for regional utvikling' gjennomførte sitt andre møte 5. september 2007. Til stede var: Tone Jakobsen Kunnskapsparken i Mo i Rana, Bente Larsen Sør Varanger kommune, Lisbeth Holm Nord Troms Studiesenter, Liv Cecilie Evenstad Troms fylkeskommune, Eivind Bråstad Jensen Høgskolen i Tromsø, Sigrid Mosli Høgskolen i Tromsø, Arne Rydningen Universitetet i Tromsø og Turid Moldenæs Universitetet i Tromsø. Med Bente Larsen og Lisbeth Holm er gruppen utvidet med to eksterne medlemmer siden første arbeidsøkt 19. og 20. juni i år. Målet for møtet var å komme frem til konkrete anbefalinger angående hva 'Det nye universitetet' kan samarbeide med lokalt samfunns- og arbeidsliv om og hvordan dette samarbeidet kan foregå. Program for dagen, samt notat som dannet utgangspunkt for debatten, følger vedlagt. Gjennom innleggene til Arne Rydningen og Peter Arbo ble følgende forutsetninger lagt til grunn for debatten:

- Regional utvikling er kunnskapsbasert.
- Kunnskap utvikles best i reelle og ikke virtuelle miljøer.
- Kunnskapsarbeiderne og den kreative kjerne er samlet i byene.
- Forutsetninger for utvikling er: toleranse, talent, teknologi og kultur.
- Samfunnsoppdraget er og har vært dynamisk. Det har endret og utviklet seg over tid, både i innhold og omfang.
- Kontakten mellom utdannings- og forskningsinstitusjonene og omgivelsene er begrenset og sporadisk. Det er i og ikke for regionen.

- Til tross for at det i dag eksisterer mange institusjoner som skal ivareta samarbeidet, har det ikke vært forankret i en overordnet strategi. I stedet har det fått preg av en fragmentert punktinnsats.
- De etablerte institusjonene finnes utenfor og ikke innenfor Universitet- og høgskoler.

Gruppen har valgt å legge vekt på gode eksempler for å illustrere sine forslag. De gode eksemplene bør også gjøres kjent og synlig både eksternt og internt i 'Det nye universitetet'. Slik kan man sikre at et samarbeid mellom Universitetet og omverdenen bygger på reelle forhold og ikke på myter.

Hva – Utdanning, formidling og forskning

I dette avsnittet gis en oppsummering av gruppens konklusjoner når det gjelder hva samarbeidet mellom 'Det nye universitetet' og samarbeidet mellom samfunns- og arbeidslivet kan dreie seg om, både når det gjelder utdanning, formidling og forskning.

Utdanning og formidling

Både Universitetet og Høgskolen har i dag et utstrakt samarbeid med samfunns- og næringslivet når det gjelder utdanning (både desentralisering av ordinære studier og etter- og videreutdanning på campus og utenfor campus). Dette arbeidet bør forsterkes og utvides. De gode eksemplene på samarbeid om utdanning og videreutdanning bør og gjøres mer synlige. Universitetet i Tromsø har utviklet flere skreddersydde videreutdanningsstudier i samarbeid med næringsliv og offentlig forvaltning. Atskillige ordinærutdanninger har blitt gjennomført rundt om i landsdelen. Høgskolen i Tromsø har på sin side 30 års erfaring med desentralisert sykepleieutdanning. I den forbindelse er det etablert kontorer ute, blant annet i Skjervøy og i Bardu. Det vil si at universitetslektorer bor og arbeider lokalt, samtidig som de holder en tett kontakt mot høgskolen. De fungerer også som 'lyttestasjoner' og formidlere mellom høgskolen og lokale studiesentra. Det mangler imidlertid en samlet oversikt og synliggjøring av det som allerede er gjort på dette området.

Den type samarbeid som er nevnt over anbefales videreført og videreutviklet i 'Det nye universitetet'. Det samme gjelder det samarbeidet som allerede er i gang på formidlingssiden. Her kan ordningen med 'Lørdagsuniversitet' spesielt nevnes. Den er veletablert i Tromsø og er forsøkt i ulike kommuner i Finnmark. I disse dager starter ordningen opp parallelt i Kirkenes, Finnsnes og i Mo i Rana gjennom direktesendinger fra Tromsø via storskjerm. Også 'Forskningsdagene' er en ordning som bør videreføres og utvides i omfang. Forskningsdagene er tidligere gjennomført både i Nord-Troms og i Midt-Troms, og det arbeides nå for å få til forskningsdager også i Honningsvåg i samarbeid med den lokale næringsshagen.

Forskning

Samarbeid om forskning er langt mindre i omfang og intensitet enn samarbeid om utdanning. I utgangspunktet er det vanskelig å se for seg at man kan definere innholdet i et slikt forskningssamarbeid forut for en dialog mellom forskningsmiljø og samfunns- og arbeidsliv. Det er først i møte mellom forskerne og aktører fra samfunns- og arbeidsliv at det er mulig å skape forståelse for hvilken forskning som trengs. Svaret på hvilken type forskning finnes med andre ord verken i forsknings- og utdanningsinstitusjonene eller i samfunns- og arbeidslivet, men i møtet mellom dem. Derfor blir spørsmålet om forskerroller og om hvilke arenaer man skaper og tar i bruk for å få til mer kunnskapsbasert regional utvikling, helt sentralt.

En aktiv forsker som deltar direkte i utviklingsprosesser er ønskelig, men hva forskernes bidrag skal være og hvordan de skal delta er ikke gitt. I Halti næringshage i Nordreisa har man gode erfaringer med å samarbeide med forskere i utviklingsprosesser. Forskere har både fulgt og gitt konkrete innspill til selve utviklingsprosessen, og i samarbeid med bedriftene i næringshagen definert problemstillinger for videre forskning. Dette arbeidet har blitt betraktet som relevant for å utvikle næringshagen til en reell arena for samarbeid mellom medlemsbedriftene. Det er imidlertid ikke enkelt å sette ord på og konkretisere hva som kjennetegner en slik rolle og hva som skal til for å lykkes med et såpass tett samarbeid mellom forskere og de det forskes på. I den forbindelse blir det viktig å forske på den ofte tause kunnskapen om hva forskerne bidrar med og hvordan forskerrollen utformes, og på hvordan de ofte vage oppfatningene av hvilken forskning som trengs og er ønskelig materialiseres.

Videre bør 'Det nye universitetet' ta ansvar for å utvikle en grundig kjennskap til og kunnskap om den nordnorske regionens samfunns- og næringsliv, herunder også hvilke samarbeidsformer som er egnet for å få til et godt samarbeid mellom Universitetet og det lokale samfunns- og arbeidsliv. Det tenkes blant annet på oversikt over utvikling i befolkning, næringsliv og offentlig forvaltning og tjenesteyting. Slik kan man fange opp endringer i kompetanse- og forskningsbehov og kontakt med samarbeidspartnere i landsdelen. De gode eksemplene på samarbeid bør dessuten analyseres (en analyse av forutsetningene for at man har fått det til) og kunnskapen om det spres, internt, så vel som eksternt. En slik kunnskap må forstås som en sentral betingelse for å ivareta samfunnsoppdraget. En annen forutsetning er at det skapes incentiver som gjør at det attraktivt for forskere å bidra til og i regional utvikling, for eksempel ved at det inngår som kriterier i forskernes meritterings-systemer.

Hvordan – Økt formalisering og ny organisering

Det finnes mange arenaer for samarbeid, trolig for mange. Utfordringen for 'Det nye universitetet' blir å finne frem til de gode arenaene og bygge videre på dem, og å få til en bedre organisering både 'ute' og 'inne'. Det trengs med andre ord en opprydding og strukturering blant aktører og institusjoner i det lokale samfunns- og arbeidsliv, og en ny organisering i 'Det nye universitetet'. Det betyr imidlertid ikke at all aktivitet skal eller bør formaliseres. Uformelle relasjoner og ad hoc samarbeid vil fortsatt være et viktig supplement til det formelle og rutiniserte.

Lokalt samfunns- og arbeidsliv

'Det nye universitetet' bør påta seg et økt ansvar og en mer aktiv rolle i forhold til eksterne noder som eksempelvis studie-, opplærings- og kompetansesentra o.l. Mens noen noder alltid vil og bør være autonome, bør andre ha et mer formalisert samarbeid med Universitetet. De nodene som skal inngå i et mer formalisert samarbeid bør videre ha et spesielt ansvar for å binde de øvrige autonome nodene sammen etter behov. Slike autonome noder kan for eksempel være lokale næringsforum og foreninger, regionrådene og andre lokale nettverk.

Et konkret eksempel på hvordan det kan gjøres er det nokså nylig etablerte nettverket 'Vi i Nord' (VIN) som koordineres av U-Vett ved Universitetet i Tromsø. U-vett har over tid samarbeidet med mange regionale aktører om tilrettelegging, utvikling og gjennomføring av etter- og videreutdanning. Samarbeidsavtaler i 2006 med Kunnskapsparken i Rana, Studiesenter Salten og Studiesenteret i Nord-Troms, er de seneste eksemplene på en mer omfattende gjensidig forpliktende samarbeidsform mellom universitetet og regionale aktører.

I januar 2007 inviterte U-vett utvalgte samarbeidspartnere fra hele landsdelen til deltakelse på en samling, med det formål å opprette et eget nettverk for tilbydere av desentralisert/fleksibel høyere utdanning. I juni 2007 ble nettverket 'Vi i Nord' formelt opprettet. Hovedmålet er å "utvikle en framtidsrettet infrastruktur for kunnskaps- og kompetanseutvikling i landsdelen som sikrer likeverdige, tilgjengelige og relevante studietilbud innenfor høyere utdanning". Det er i hovedsak studiesentre som deltar i nettverket, men også næringshager, OPUS og kunnskapsparker er representert. Geografisk er så godt som hele landsdelen representert, fra Helgeland i sør til Kirkenes i nord.

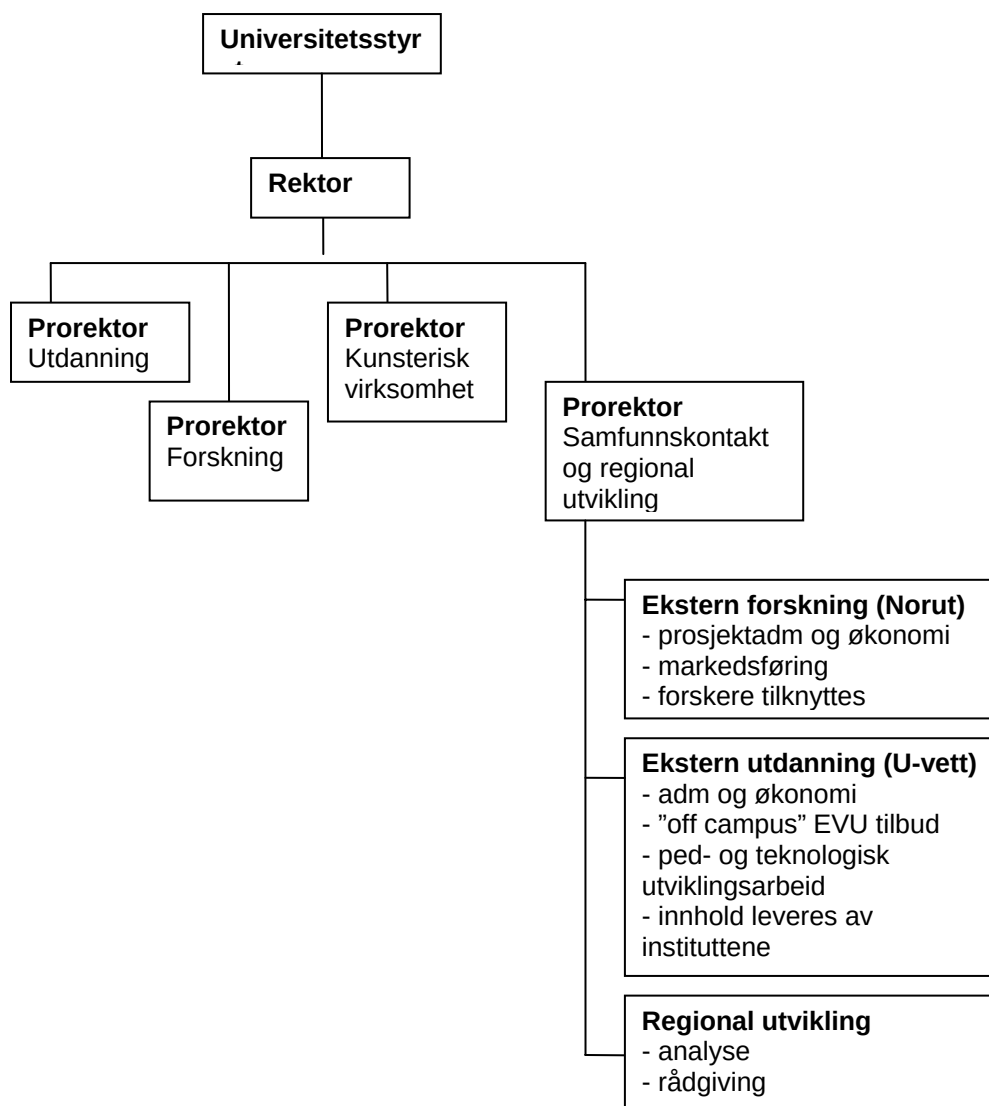
Det er flere grunner til at U-vett har ønsket å etablere et slikt nettverk. For det første antas en tettere kobling mellom fagmiljøene ved universitetet og deltakerne i nettverket å kunne bidra til utvikling av samarbeid om og utvikling av studietilbud. Videre vil nettverket kunne fungere som en markeds plass hvor studiene kan bli annonsert, og studenter bli rekruttert. For det andre vil nettverkets funksjon som møteplass bidra til gjensidig utveksling av praktiske erfaringer, ideer og synspunkt, både fra universitetets og nettverksdeltakernes side. For det tredje har U-vett gjennom sitt samarbeid med disse regionale aktørene erfart at

det stadig er behov for å fokusere på og informere om ulike former for kvalitetssikring av de studietilbudene fra universitetet som gis lokalt. Nord-Troms studiesenter som inngår i nettverket, har på sin side 'påtatt seg' å organisere de autonome nodene i egen region ved å invitere dem til årlige rundebordskonferanser.

Dette nettverkets utvikling og funksjon bør følges opp i 'Det nye universitetet'. Slik kan man høste erfaringer om hva som er egnede måter å organisere et samarbeid på, og hva som er muligheter og barrierer for å lykkes med et slikt samarbeid. 'VIN' og eventuelle andre lignende nettverk er arenaer som anbefales å følges opp med forskningsinnsats i 'Det nye universitetet'.

'Det nye universitetet'

Sett fra eksterne aktører og samarbeidspartene er 'en dør inn' til 'Det nye universitetet' viktig. Dette ønsket vil ivaretas med den organisering som er illustrert og beskrevet under.

Tenkegruppens forslag er at det opprettes en prorektor for hver av de lovpålagte hovedoppgavene til 'Det nye universitetet'. Egen prorektor for Kunstnerisk virksomhet vil synliggjøre mer av høgskolens tilbud i den samlede institusjonen. Egen prorektor og enhet for Samfunnskontakt og regional utvikling, vil på sin side gjøre det den utadrettede virksomheten langt mer synlig enn i dag og forenkle muligheten for omverdenen å ta og ha kontakt med den nye institusjonen ('en dør inn'). Samtidig kan en slik organisering brukes for å "rydde" i randsonelandskapet. Aktiviteten til Norut Tromsø (den sammenslåtte IT og Samfunn) legges under samme ansvarsområde, men selve forskningsaktivitetene- og ressursene overføres til de institutt der forskerne mest naturlig hører hjemme. Dette vil styrke fagmiljøene og bringe flere eksterne oppdragsgivere inn til instituttene.

Etter- og videreutdanningstilbudet samles under samme prorektor. Med en fusjon vil oppgavene bli flere. Ny teknologi og flere studietilbud over på nettbaserte løsninger krever økt utviklingsarbeid og utviding av støttefunksjoner overfor instituttene. Det er dessuten et klart behov for å ha en oversikt over utviklingen i befolkning, næringsliv og offentlig forvaltning og tjenesteyting, for å fange opp endringer i kompetanse- og forskningsbehov og kontakt med samarbeidspartnere i landsdelen. Ansvar for en slik oversikt vil naturlig høre hjemme i den nye enheten for Samfunnskontakt og regional utvikling.

For gruppen

Turid Moldenæs

De nye gruppene

Spørsmålene er differensiert for den enkelte gruppa, men for enkelthets skyld sammenstilt her.

- Hva slags barrierer (risiko) og muligheter (potensial) kan en fusjon bidra til med hensyn til utdanning/forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid/formidling/regional utvikling/brandsonevirksomheten?
 - Gi maksimalt 10 eksempler (inkludert både muligheter og barrierer)
- Hvordan kan mulighetene (potensialet) dere eventuelt har kommet frem til i oppgave 1 overvinnes?
Hvordan kan barrierene dere eventuelt har kommet frem til i oppgave 1 overvinnes?
- Lag en beskrivelse av din tenkegruppes område med vekt på:
 - Hvordan området har tatt form i det nye universitetet slik dere ønsker det.
 - Beskriv organisering, satsningsområder og lignende.
 - Forsøk å si noe avslutningsvis om forholdet mellom det nye universitetet og
 - den strategiske nordområdesatsningen.

Kreativt krafttak 2007

Randsonegruppen (herunder innovasjon og kommersialisering)

Gruppemedlemmer:

Jan Roger Iversen (leder), Ingvild Mikkola, Anne Myhr, John Sigurd Svendsen, Oddmund Johansen, Trond Jørgensen, Trine Lydersen, Wenche Poppe, Karl Kristian Hansen og Morten Sætran (sekretær).

Randsonevirkksomheten og fusjonen mellom Universitetet og Høgskolen i Tromsø: Hvem er vi, hva gjør vi – og hvem betaler?” (I parentes bemerkes at debatten ble mer konsentrert om mulighetene for kommersialisering av forskningsresultater enn av forholdet mellom randsonen og det fusjonerte UiT/HiTos)

Hvilke barrierer kan vi identifisere?

- Manglende vilje og interesse for kommersialisering i fagmiljøene.
- Liten aksept blant forskerne for å drive kommersialisering og bedriftsetablering.
- Samarbeidet med kommunalt og fylkeskommunalt nivå er for dårlig, også politisk nivå lokalt. Disse er også svært opptatt av temaet.
- UiT kan ha en fremmedgjørende kultur ovenfor innovasjonssvake aktører (små aktører/bedrifter) som ikke tilhører den forskningsintensive delen av næringslivet.
- For sterk involvering kan bety mindre tid til forskning, undervisning og publisering.
- Dårlig utbygd infrastruktur på campus som kan være til hjelp for forskere som ønsker å realisere en bedrift.
- Vitenskapelig ansatte for dårlige til å formidle alle den verdifulle forskning som finner sted.

Hvordan realisere potensialet?

- Vi har allerede en klart uttrykt vilje fra universitetsledelsen for innovasjon (godt utgangspunkt).
- Våre aktiviteter må bygge på høykvalitets grunnforskning som grunnlag for kommersialisering.
- Sårkornfond er viktig å ha.
- Legge opp til ”feedbackprosesser” der en fra kommersialiserte bedrifter gir noe tilbake til UiT, eksempelvis gjennom studentoppgaver og kurs.
- Formulere nytt mål for DNU (Det nye universitetet) med nye incentivordninger.
- Gjennom tilbakespill fra til DNU fra etablerte bedrifter.
- Samle hele miljøet student/forsker rundt tema innovasjon/kommersialisering i en samfunnskontrakt.
- Utvikle bedre og mer relevante evu-tilbud.
- Utvikle et undervisningstilbud som synliggjør innovasjonsskjeden fra grunnforskning til bedriftsetablering. Herunder identifisere eksempelvis hvilke (6-8?) punkter som må være representert hvis en skal lykkes med bedriftsetableringer og kommersialisering med utgangspunkt i DNUs forskning.
- U-vett, NorInnova, TTO og andre har kontaktnettverk og erfaring som kan utnyttes i denne prosessen.
- Det eksisterer muligheter for å skaffe kapital, som gjør at investeringskapital ikke er den største flaskehalsen, hvis det kan utvikles gode prosjekt.
- Institusjonenes grunnforskningskompetanse er fundamentet, og må videreføres i DNU.

- Økonomikompetansen viktig, spesielt innenfor de bedriftsrettede fagene, mulighet for kobling mellom økonomifaget og innovasjonsaktivitetene.
- Og våre tilbud bygger på kvalitet i alle ledd, ikke minst pga kravet til forskningsbasert undervisning.
- Utvikle mer spesialisert infrastruktur for de som ønsker å videreutvikle kommersialiserbare prosjekt.
- Det må bli aksept blant forskerne for å forsøke å kommersialisere forskningsresultater og etablere bedrifter – gjerne ved å etablere frikjøpsordning tilsvarende dagens forskningstermin.
- DNUs kontakter mot næringslivet må løpende bearbeides og forbedres.
- Flere av våre utdanningstilbud bør innrettes mot private bedrifters behov, derved kan en over tid bygge opp et mer kunnskapsbasert næringsliv i randsonen.
- Juridisk kompetanse på området må styrkes.

Organisering og satsningsområder videre

DNU må få en egen avdeling bygd opp med ivaretagelse av randsoneraktivitetene (herunder innovasjon og kommersialisering) som arbeidsoppgave og mål. Derved kan en få tilstrekkelig oppmerksomhet og ressurser dedikert til området. Evt. videreutvikling av TTO.

Det må utvikles en helt klar policy med hensyn til rettighetsproblematikken, som ivaretar så vel institusjonens interesser som behovet for klare og gode incentivordninger for de vitenskapelige ansatte.

Mulighet for mentorordning, hvor de som allerede har gjort forsøk kan formidle sine erfaringer.

- klare regler med hensyn til rettighetsproblematikken
- incentivordninger
- egen administrativ enhet – helhetlig støttestruktur
- juridisk og økonomisk kompetanse tilknyttet området
- kompetanse på alle ledd i prosessen

Nordområdesatsning

Institusjonen har mange kontakter mot Nordvest-Russland, utfordringen blir å utvikle samarbeid med et tradisjonelt, innovasjonssvakt næringsliv. Kontaktene mot Nord-Sverige og Nord-Finland må også utvikles. Kan rendyrke noen områder i nordlige Norden: Fou på Nordkalotten innenfor tema som kaldt/salt/vått/ressursforvaltning/maritimt. Canada vil også være viktig.

Oppsummering

1. Vi har problemer med å strømlinjeforme samhandlingen med randsonerinstitutionene. Disse vanskene kan vi utmerket godt videreføre også etter fusjonen!
2. Gruppen etterspør klare signal fra ledelsen om at en ønsker en gjennomgang av feltet randsoner (med tilliggende forhold – som innovasjon/nyskaping/kommersialisering). Hvis det finnes en strategi som en ønsker implementert, er dette tidspunktet å iverksette den.

3. Tidligere en mulig sammenheng som følger: Grunnforskning => anvendt forskning => kommersialisering (men UiT hadde/har ikke et støtteapparat til dette heller). Nå har vi en interaktiv innovasjonsmodell, hvor utvikling og innovasjon som grunnlag for kommersialisering finner sted som en samhandling/samvirke mellom universitetet, virkemiddelapparatet, organisasjoner, politisk nivå, bedrifter osv., der ideer, forslag og initiativ går i alle retninger.
4. Hvis en ønsker en klarere innovasjonsstrategi og –kultur i DNU-randsonen, må forholdene legges til rette det. Verken UiT eller HiT er gode på dette i dag, og DNU blir det heller ikke hvis en ikke tar konkrete grep nå!

Gruppen anser seg med dette foreløpig ferdig med sitt arbeid. Imidlertid gir alle klart uttrykk for at hvis en får løfte om at arbeidet blir fulgt opp, kan gruppen vurdere å ta på seg oppgaven med å utrede problemstillingen nærmere, med en seinere tidsfrist enn 15. september.

Kunst- og kulturfag

- Utdyp muligheter for utvikling av nye utdanninger og fagområder innen kunst- og kulturfagene. Grappa bes i sin vurdering om å ta hensyn til hvordan etablerte studietilbud kan videreføres, eventuelt avvikles.
- Vurder hvordan kunst- og kulturfagene best kan organiseres i det nye fusjonerte universitetet.
 - Med tanke på ledelse, styring, koordinering, fysisk struktur etc.
 - Grappa bes særlig å utdype forholdet mellom kunsthagene og lærerutdanninga.
- Vurder kunst- og kulturfagene sine bidrag i forhold til nordområdesatsningen.

HØGSKOLEN I TROMSØ

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato: 12.09.2007

TENKEGRUPPEN FOR KUNST- OG KULTURFAG – ANDRE RUNDE

1. FØLGENDE PERSONER BLE OPPNEVNT TIL MEDLEMMER AV TENKEGRUPPEN FOR KUNST-OG KULTURFAG (KUNST2)

Universitetet i Tromsø – Det humanistisk fakultet (Humfak):

Førsteamanuensis Liv Lundberg
Universitetslektor Hege Olaussen
Førsteamanuensis Yngvar Steinholt

Høgskolen i Tromsø – Avdeling for kunstfag (AFK):

Førstelektor Hilde Blix(leder)
Førsteamanuensis Paul Wåhlberg
Dekan Håkon Stødle
Student Linda Elisabeth Øvereng Iversen
Administrativ leder Anne Aagaard (sekretær)

Eksterne medlemmer:

Markeds- og informasjonssjef Tone Lein, Hålogaland Teater
Daglig leder Stein-Erik Hansen, Kysten

Førsteamanuensis Yngvar Steinholt har ikke hatt anledning til å delta i arbeidet.
Studentrepresentanter har vært fraværende.

2. GJENNOMFØRTE MØTER

Det har vært avviklet 4 møter: 19.06, 20.06, 28.08 og 10.09

AVDELING FOR KUNSTFAG

Kontoradresse
Krognessv. 33

Postadresse
9293 Tromsø

Sentralbord
77 66 03 00

Telefaks
77 61 88 99

Saksbehandler
77 66 05 70

E-post
anne.aagaard@hitos.no

3. TIDLIGERE INNSTILLING

Den førstoppnevnte tenkegruppen innenfor kunst- og kulturfag (KUNST1) har i sitt endelige innspill tydelig redegjort for de utdanningene som pr. i dag finnes ved AFK og Humfak. Det vises til denne rapporten for detaljer omkring eksisterende studietilbud. KUNST1 diskuterte i sitt innspill to integrasjonsmodeller og konkluderte i sin endelige rapport på følgende måte:

”På bakgrunn av utredningen ovenfor anbefaler en enstemmig tenkegruppe at det nye universitetet gjør kunst- og kulturfagene til et fremtidig satsningsområde. Nærmere bestemt anbefaler gruppen at det etableres et Akademi for kunsthøgskolen under universitetsstyret på samme organisatoriske nivå som dagens fakulteter. Akademiet bør etableres som et utviklingsprosjekt, og ledsages av forpliktende planer for oppbygging av eksisterende fag og utvidelse av fagporteføljen. Akademiets aktiviteter søkes samlokalisert på Sør-Tromsøya, i lokalene til dagens Musikkonservatorium, Avdeling for lærerutdanning og Tromsø Museum (når disse blir ledige). Akademiet markedsføres som en unik tilvekst til det nye universitetet i Tromsø.”

Denne tenkegruppen (KUNST2) viderefører konklusjonen om et fakultet for kunsthøgskolen og legger vekt på at fakultetet skal fokusere på utøvende og skapende kunst. Profilen på et slikt fakultet spisses i en retning som naturlig vil kunne ta opp i seg eksisterende studieprogrammer både på høyskolen og på universitetet.

4. INNSTILLING FRA KUNST2

Gruppen har disponert rapporten etter de oppgaver som ble gitt av fusjonssekretariatet.

”Utdyp muligheter for utvikling av nye utdanninger og fagområder innen kunst- og kulturfagene. Gruppe bes i sin vurdering om å ta hensyn til hvordan etablerte studietilbud kan videreføres, eventuelt avvikes”

Gruppens oppsummering:

Ingen utdanninger avvikes. Gruppen foreslår videreført/videreutviklet følgende studietilbud:

- o Musikerutdanninger i Musikkonservatoriet (som i dag + master)
- o 3-årig faglærerutdanning ved musikkonservatoriet gjøres om til et 4-årig instrumentalpedagogisk bachelorstudium på linje med Norges musikkhøgskoles kandidatstudium.
- o Billedkunstutdanning i Kunstakademiet (3-årig bachelor i samtidskunst + utvikling av master)
- o Utvikle dagens moduler i kunst- og kulturformidling til bachelor (eksisterende moduler 90 studiepoeng, pluss frie valgfag) fra høsten 2009
- o Forfatterstudiet utbygges til bachelor (eksisterende studietilbud tilsvarende 90 studiepoeng, pluss frie valgfag)

Gruppen foreslår at det over tid etableres nye studietilbud innen:

- o film
- o teater/drama
- o arkitektur
- o design

”Vurder hvordan kunst- og kulturfagene best kan organiseres i det nye fusjonerte universitetet: med tanke på ledelse, styring, koordinering, fysiske strukturer - gruppa bes særlig utdype forholdet mellom kunsthøgskolen og lærerutdanningen”

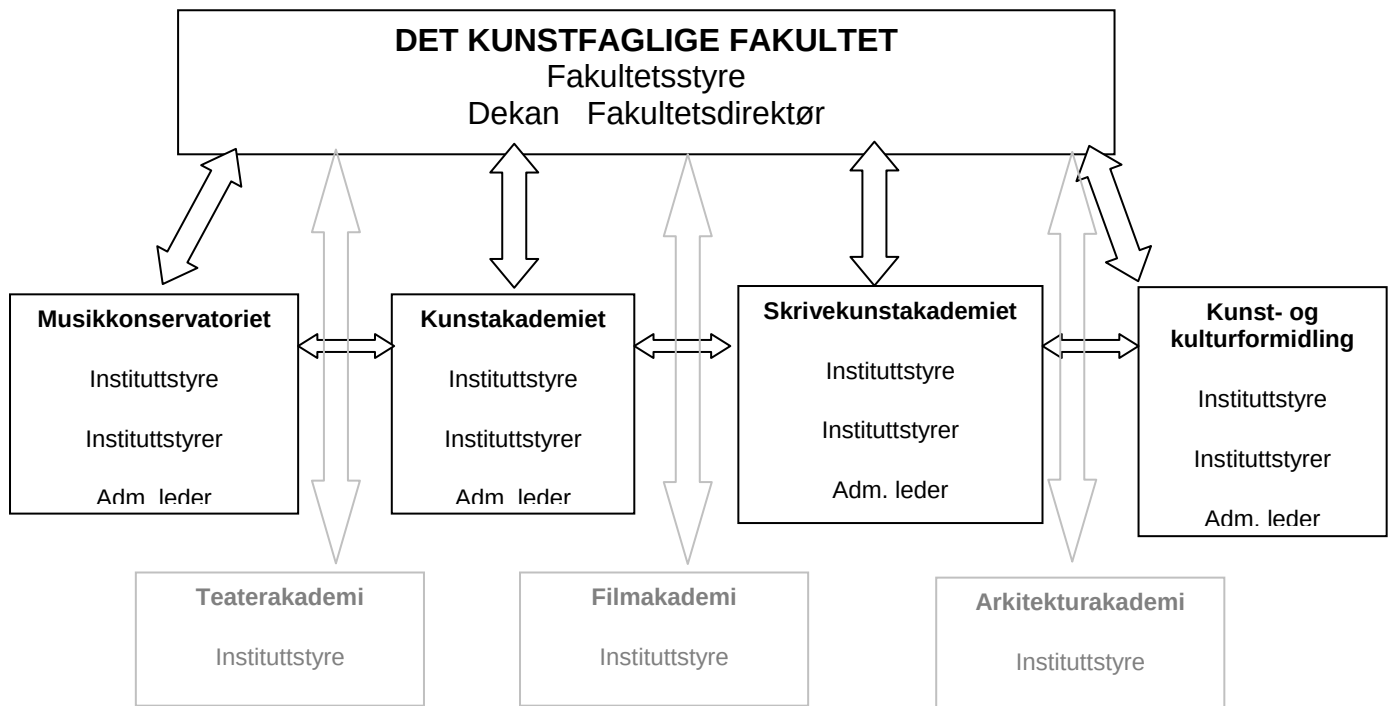
Gruppens oppsummering:

KUNST2 konkluderer med at det bør etableres et eget fakultet for utøvende og skapende kunstnerisk virksomhet bestående av følgende enheter på instituttnivå:

- Musikkonservatoriet
- Skrivekunstakademiet (forfatterstudiet)
- Kunstakademiet (billedkunst)
- Institutt for Kunst- og kulturformidling

Senere også

- Teaterakademi
- Filmakademi
- Institutt for arkitektur

FYSISK STRUKTUR:

Musikkonservatoriet har i dag gode lokaler til sin virksomhet i Krognessveien 33 sammen med Tromsø kulturskole. Kunstakademiet utvikles i provisoriske lokaler i Strandgata 8. Videre utvikling av Kunst- og kulturformidling stiller krav til større romkapasitet som pr. i dag ikke kan dekkes innenfor eksisterende bygningsmasse på Musikkonservatoriet. Forfatterstudiet er lokalisert på Humfak i Breivika hvor romsituasjonen pr. i dag er presset.

KUNST2 konkluderer med at samlokalisering vil kunne legge forholdene til rette for interessante samarbeidskonstellasjoner innen de utøvende og skapende kunstfagene, og for å skape et slagkraftig kunstsenter som vil profilere det nye universitetet.

Følgende tre mulige løsninger skisseres:

1. Det bygges et nytt kunstutdanningssenter på skipsverftstomta i sentrum der alle utdanningene samles med lokaler til utdanningene, gallerier, og konsertsal med fasiliteter for Tromsø Symfoniorkester.
2. Lokalisering på Sør-Tromsøya i Musikkonservatoriets lokaler og lokalene til Tromsø Museum etter at museet har flyttet ut.
3. Nybygg på campus i Breivika

Alle alternativene er krevende og vil ikke kunne realiseres på kort tid. Inntil et permanent sted er realisert må kunsttilbudene ligge spredt på Tromsøya, men arbeidet med å skaffe egnede lokaliteter må starte umiddelbart.

FAGLIG STRUKTUR:

- Fakultetet må organiseres slik at det er praktisk og faglig mulig å samarbeide nært med fag som kunstvitenskap, litteraturvitenskap, visuell antropologi, filosofi og pedagogikk. Dette vil best kunne realiseres med nybygg på campus i Breivika
- Organisasjonsstrukturen i det nye universitetet må oppmuntre til faglig utveksling og legge til rette slik at det er enkelt å ta studiepoeng ved andre fakultet. Det bør etableres tilbud om bachelor der studenten selv velger inn 90 studiepoeng, studier som kombinerer dyktighet/flerfaglighet på ulike områder og i unike kombinasjoner (eks. musikk og medisin)
- De tilsatte ved kunstfagene musikk, dans og drama (MDD) i lærerutdanningen har ikke gitt en enhetlig innstilling i forhold til lærerutdanningskunstfagenes plassering i det nye universitetet. Større deler av personalet ved MDD i lærerutdanningen har imidlertid uttrykt at de ønsker tilsvarende organisering som i dag, sammen med kunstfagene (musikkonservatoriet). Dette fordi de i større grad identifiserer seg med fagpersonalet der og spesielt ser det som enklere å få forståelse for problemstillinger knyttet til tildeling av ressurser innen FoU og undervisning.

Det er uttrykt bekymring for at kunstfagene, av mangel på forståelse for fagenes viktighet og ressursbehov, bygges ned dersom de inngår i et lærer - utdanningsfakultet.

Erfaringsmessig har det vist seg å være krevende å samordne de administrative og faglige tjenester som er nødvendig for et vellykket samarbeid mellom disse utdanningene. I en fremtidig vurdering av musikk, dans og dramas tilknytning bør også spørsmålet om kunst- og håndverksfagenes tilknytning vurderes, slik det ble gjort i forbindelse med høgskolereformen i 1994. Kunstfagene musikk, dans og drama i lærerutdanningen har sin målsetting rettet mot undervisning på ulike klassetrinn i grunnskolen. Fagene er derfor helt avhengig av et nært samarbeid med andre fag i lærerutdanningen, samtidig som det også er viktig med impulser fra utøvende og skapende kunstfag. Denne tenkegruppa legger vekt på å profilere et kunstfaglig fakultet med utøvende og skapende kunstutøvelse, og vil anbefale at kunstfagene i lærerutdanningen tilknyttes et eventuelt utdanningsvitenskapelig fakultet. Om resultatet derimot blir at lærerutdanningen ikke samles i ett fakultet, men etter en annen modell jfr. Agder – modellen, kan dette stille seg annerledes.

- Faget kunstvitenskap har i sin forskning og undervisning utgangspunkt i et historisk profilert perspektiv på et estetisk og kulturhistorisk definert gjenstandsmateriale og defineres som et teoretisk fag, ikke som et kunstfag. Opprettelsen av det foreslåtte fakultetet innebærer en samling av utøvende og skapende kunstfag. En organisatorisk relokalisering til det foreslåtte fakultetet vil derfor ikke være naturlig og i en slik reorganisering ønsker kunstvitenskap å opprettholde den nåværende plassering ved Det humanistiske fakultet. Faggruppe for kunstvitenskap understreker at de ser fram til et gjensidig fruktbart og inspirerende samarbeid med det foreslåtte fakultetet.

”Vurder kunst- og kulturfagenes sine bidrag i forhold til Nordområde satsningen”

Gruppens oppsummering:

Alle kunstfagene er ressurser og bidrar til å menneskeliggjøre den harde geopolitiske virkeligheten i Nordområdene. Kunst og kultur er næring og ernæring. Nordområdene er ikke bare polarferder og naturressurser. Vi må også ha fokus på kulturen i Nordområdene. Gjennom arbeid med kunstfagene kan vi bidra til å endre/forme omverdenens oppfatning av Nordområdene. Et nytt kunstfaglig fakultet skal ha ansvar for utdanning innenfor kunstfagene med fokus på sin tilstedeværelse i Nordområdene. Utdanningen skal bidra til å spre kunnskap om Nordområdene til resten av verden og bringe impulser fra verden i sør til verden i nord gjennom kunstnerisk praksis, kunstnerisk forskning, studentutveksling osv. Innenfor kunstfagene har vi lang erfaring med samarbeid med Nordvestrussland.

Det er også viktig å huske på at nordområdene ikke bare er Barents, men også Canada og Alaska og at vi må styrke det internasjonale samarbeid nord-sør. Et godt eksempel er Young Scientist Forum. Gruppa er for seg kunstnere som blir med fartøyer på forskningstokt i Nordområdene og formidler sine inntrykk gjennom kunstneriske uttrykk gjennom foto, billedkunst, musikk, fortellinger osv.

5. KONKLUSJON

1. Et kunstfaglig fakultet vil gi godt grunnlag for synergier mellom kunstneriske uttrykk gjennom musikk, billedkunst og litteratur, og skape grunnlag for kommende utdanninger i teater, film og arkitektur/design. Innenfor samme universitet vil man kunne benytte seg av støttefag som kunstvitenskap, litteraturvitenskap, visuell antropologi, filosofi og pedagogikk. Opprettelse av mastergrader vil bidra sterkt til nytenking på tvers av disse fagene.
2. Det er viktig for profileringen av de utøvende og skapende kunstfagene i det nye universitetet at de framstår i et sterkt og samlet kunstfaglig miljø.
3. Tromsø er kjent for å være uredde og innovativ i forhold til nye kunstuttrykk, og et visjonært kunstfaglig fakultet vil kunne ivareta og videreutvikle en slik holdning.
4. Visjon: *Et sterkt senter for utøvende og skapende kunst på Nordkalotten.*

Gruppen foreslår at det også arbeides for etablering av et "Senter for fremragende kunst fra Nordområdene". Realisering av et slagkraftig kunstsenter i nord vil kunne bidra til å bevare og utvikle de utøvende og skapende kunstfagenes særegenhet. Etablering av et "Senter for fremragende kunst" på skipsverftstomta i Tromsø vil kunne ivareta disse oppgavene på en forbilledlig måte.

Det nye fakultet bør få et slagkraftig, internasjonalt navn med tilknytning til Nordområdene. Forslag:

- AAPA (Arctic Academy of Performing Arts)
- NCSPA (Northern Creative School of Performing Arts).
- AKADEMI AURORA

Aktuelle norske navn

- Fakultet for utøvende og skapende kunst
- Det kunstfaglige fakultet

Økonomifag

- Utdyp muligheter for utvikling av nye utdanninger og fagområder innen de fagmiljø som er representert i, eller som har potensial til å kobles sammen med, økonomifaget. Samtidig bes gruppa i sin vurdering å ta hensyn til hvordan etablerte studietilbud kan videreføres.
- Vurder hvordan økonomiutdanningene, både de etablerte og nye, best kan organiseres i et nytt universitet.
 - Med tanke på ledelse, styring, koordinering, fysisk struktur etc.
- Vurder hvordan et fusjonert økonomimiljø kan bidra i forhold til nordområdesatsningen.

Sluttdokument økonomigruppa

15. september 2007

Dette dokumentet er delt i to deler. Første del (side 1-5) er svar på de tre hovedspørsmålene som vår gruppe fikk under dialogkonferansen 19. og 20. juni 2007. Andre del av dokumentet (side 6-16) er en ytterligere utdyping og forklaring. Andre del er også en presisering og nydrøfting av temaer som behandles i den første rapporten fra ”tenkegruppa for økonomi”. Man kan også se andre del som en første start og foreløpig litt usammenhengene samling av momenter som må være med i en framtidig strategiplan. Den første rapporten ble presentert i februar 2007, og finnes i elektronisk form (PDF-format) under følgende adresse:

<http://uit.no/getfile.php?PageId=4502&FileId=31>

FØRSTE DEL

Svar på spørsmål til etablerte tenkegrupper under Dialogkonferansen i juni 2007

Under dialogkonferansen 19. - 20. juni fikk tenkegruppene tildelt konkrete oppgaver. Fellesnevner for oppgavene var å konkretisere og videreutvikle de modellene som gruppene skisserte i første runde.

Tenkegruppa for økonomi fikk tildelt følgende spørsmål som skulle besvares:

1. *Utdyp muligheter for utvikling av nye utdanninger og fagområder innen de fagmiljø som er representert i, eller som har potensial til å kobles sammen med, økonomifaget. Samtidig bes gruppa i sin vurdering å ta hensyn til hvordan etablerte studietilbud kan videreføres.*
2. *Vurder hvordan økonomiutdanningene, både de etablerte og nye, best kan organiseres i et nytt universitet, med tanke på ledelse, styring, koordinering, fysisk struktur etc.*
3. *Vurder hvordan et fusjonert økonomimiljø kan bidra i forhold til nordområdesatsningen.*

Spørsmål 1:

”Økonomifag” kan forstås i betydningen ”samfunnsøkonomi/””sosialøkonomi” (engelsk: ”economics”) eller ”bedriftsøkonomi”. Bedriftsøkonomi er et vidt fagområde, og omfatter både regnskap, økonomisk analyse, markedsføring, organisasjon og ledelse, strategi osv. Samfunnsøkonomi framtrer på mange måter som klarere avgrenset enn bedriftsøkonomi. Ved Universitetet i Tromsø undervises det i samfunnsøkonomi på bachelornivå og masternivå.

I denne gruppa har vi ført og fremst fokusert på økonomifag i betydningen ”økonomi/-administrasjonsfag”. Grunnen til den avgrensingen er den interesse som ble vakt i forbindelse med ”Tenkegruppens” første utredningen hvor ”Barents Business School” ble lansert som idé og det ble vist hvordan en slik skole vil kunne bygge på eksisterende bachelor ved Høgskolen i Tromsø og masterutdanning i økonomi/administrasjon ved NFH/UiT. En slik faglig bred masterutdanning vil i Norge føre fram til tittel ”**Siviløkonom**” dersom det faglige nivå er godt nok. Avgrensingen til hovedsakelig øk-adm fag i denne utredningen er også motivert av sammenslåingsprosessen av økonomifag ved HiTø ved tilsvarende fag ved UiTø. Et felles studietilbud finnes bare for øk-adm utdanningen. Tilbudet i samfunnsøkonomi har eksistert i om lag 20 år ved NFH/UiTø, og kan forventes å fortsette som før. Det er det nye og mulighetene som da oppstår, som er fokus i denne utredningen. I forhold til forskning og utdanning vil det være en faglig fordel å se alle relevante miljøer innen samfunnsøkonomi, bedriftsøkonomi, markedsføring, organisasjon og ledelse under ett, samlokalisert i samme administrative struktur.

Andre fagmiljøer har potensial for sammenkobling med dagens økonomimiljø, men er nå på andre fakulteter. Det at vi nevner fag som nå organisasjonsmessig tilhører andre fakulteter, betyr ikke at vi dermed foreslår endring i fakultetsstrukturen. Vi ser for oss likeverdig samarbeid på tvers av fakultetsgrenser. Likevel mener gruppen at fakultetsgrenser faktisk kan hindre samarbeid og faglig utvikling, og at dette forholdet bør tenkes gjennom i forbindelse med den planlagte sammenslåingen mellom UiTø og HiTø. Følgende samarbeidsfagområder er fremhevet i drøftingene:

- Juridiske fag
- Organisasjonsvitenskaplige fag
- Marine fag og fiskerifag
- Språkfag

- IKT og ingeniørfag.

Videreføring av etablerte studietilbud vil være naturlig. UiTø og HiTø har siden 2003 hatt et formelt samarbeid på bachelornivå i økonomi-administrasjon. Samarbeidet var i utgangspunktet basert på et studieopplegg hvor studenter tok de to første årene på HiTø og det tredje året ved NFH/UiTø i logistikk. Etter oppstarten har HiTø etablert ytterligere to fordypningsområder i sin bachelor. NFH har etablert en bachelor i marin bedriftsledelse. Det er rimelig at de ulike studietilbudene i økonomi-administrasjon på bachelornivå kan slås sammen. Dette kan medføre et visst besparingspotensial. Samtidig kan de innsparte ressursene gå med til å få frem flere fordypninger, f.eks. prosjektledelse, regnskap/revisjon, samfunnsøkonomi og markedsføring. Vi vil påpeke at BI har hatt stor suksess i å bygge ulike fordypningsområder på topp av en standard bachelor i økonomi-administrasjon.

Komiteen har ikke maktet i denne rapporten å lage en detaljert plan som viser med eksempler hvordan økonomifagene, organisasjonsfag på SV-fak og juss faktisk kan integreres. Dette har sammenheng med prosessen. Tenkegruppa for økonomi hadde kommet langt da den ble forsterket med adm/org og juss. Det ble ikke tidsmessig mulig å utarbeide utkast til et eventuelt nytt studium som kunne integrere alle disse fagene i fremtiden. Om det ville være en fruktbar vei å gå, å lage en felles grad, har vi i liten grad diskutert. Det fremstod som viktigere å forsøke å skissere hvordan økonomifagene kunne styrkes gjennom en mulig fusjon mellom HiTø og UiTø, og hvordan det felles produktet kunne framstå som en enhet, med godt synlig og tydelig profil.

Spørsmål 2:

Utvalget har vurdert to alternativer

- Studieprogrammodell
- Institusjonsmodell

Det finnes i dag flere studier ved UiTø som opererer under den såkalte ”studieprogrammodellen”. Flere fakulteter eller fagmiljøer er da leverandører av undervisning til et studieprogram, som blir ledet av et programstyre med representanter for de fakultetene som

organisasjon (som pr. i dag er lokalisert ved institutt for statsvitenskap på SV-fakultetet). I praksis må en naturligvis ta hensyn til de ulempene en slik overføring har for etablerte fakulteter og studieprogram. Det er også en stor fordel om mindre grupper i metodefag (statistikk, matematikk, IKT, juss) allerede fra starten av er integrert i fagstaben, eller at det fra starten av etableres forpliktende samarbeidsavtaler med andre fakulteter for å bidra med disse fagene.

Spørsmål 3:

Nordområdesatsingen er et sentralt satsingsområde for UiTø, både av nasjonale politiske grunner, men også for å utnytte geografisk nærhet til kjente naturressurser. UiTø har naturligvis mål og strategier for nordområdesatsing som går langt ut over det som en *Business School* kan arbeide med. Innenfor dette utvalgets område vil vi fremheve følgende momenter:

- Nordområdesatsingen, eventuelt et nordområdesenter, må være styrt av næringslivets behov. Fokus må være mer innrettet mot å løse oppgaver heller enn den tradisjonelle universitetsrollen om å problematisere og observere fra utsiden.
- Det må bevisst utvikles allianser
 - Mot de nære høyskolene i Alta og i Harstad
 - Mot Barentsinstituttet i Kirkenes
 - Mot Russland og Nord-Finland
 - Mot Høgskolen i Bodø og Høgskolen i Narvik som begge har langvarig erfaring med samarbeid mot Russland
 - Mot fagmiljøer i språk og kultur på UiTø
- Det må satses på alliansepartner fra næringslivet, både nasjonalt og internasjonalt.
- Utdanningen må være innrettet mot mer enn bare små og mellomstore bedrifter. En del meget store bedrifter etablerer seg i nord, og ofte i Tromsø. Det er lett å overse at de meget store bedriftene ofte stiller andre krav til kandidater enn lokale små bedrifter.
- Koblingen økonomi/teknologi/sikkerhet er etablert av HiTø og må videreføres.
- Statsvitenskaplig og politisk kompetanse vil det være behov for.
- Juridisk kompetanse på mange områder, bl.a internasjonal kontraktrett.

ANDRE DEL

Drøfting av betegnelsen ”økonomifag”

”Økonomifag” kan forstås i betydningen ”samfunnsøkonomi”/”sosialøkonomi” (Engelsk: ”economics”) eller ”bedriftsøkonomi”/”foretaksøkonomi”. Bedriftsøkonomi er et vidt fagområde, og omfatter både regnskap, økonomisk analyse, markedsføring, organisasjon og ledelse, strategi osv. Samfunnsøkonomi er klarere avgrenset enn bedriftsøkonomi. Ved Universitetet i Tromsø undervises det i samfunnsøkonomi på bachelor- og masternivå. I samarbeid med humanistisk fakultet gis også studietilbud i ”Språk og økonomi”, hvor økonomiinnholdet er samfunnsøkonomi, og tilsvarende studietilbud i ”Politikk, økonomi og filosofi” i samarbeid med SV fakultetet. Samfunnsøkonomi og bedriftsøkonomi inngår som modul i mange andre program også. Mastergrad i samfunnsøkonomi gis bare ved de fire breddeuniversitetene i Norge; Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø. Verken BI, NHH, Høgskolen i Bodø eller Høgskolen i Agder (de fire tradisjonelle utdanningsinstitusjonene for Siviløkonomer i Norge) tilbyr masterprogram i samfunnsøkonomi.

I engelsk terminologi vil det trolig være riktig å kalle øk.adm utdanning en ”business” utdanning, for å avgrense den mot ”management” og ”economics”. Skillet mellom ”management og ”business” er uklart, og det kan illustreres med egenomtalen for en av verdens mest berømte businessskoler: *”MIT Sloan School of Management, one of the world’s leading business schools”*. I India finnes et system av ”Indian Institute of Mangement” (IIM), og i omtalen av disse seks nasjonale eliteinstitusjonene sies det *”The IIMs are considered the top business schools in India”*.

Bruk av ordet ”Business” viser også til type utdanning gjennom den internasjonalt kjente MBA-graden (Master of Business Administration). MBA tittel skal ikke brukes i Norge for en master i økonomi- og administrasjon. Det er anbefalt at en i engelsk oversettelse bruker ”Master of Business” som oversettelse av norsk Master med sidetittel Siviløkonom.

Generelt er kjernefagene i en businessutdanning:

- Regnskap (Accounting)
- Finansiering (Finance)

- Ledelse (Management)
- Markedsføring (Marketing)

Innen dette ligger det metodefag, strategi osv. Vurderingen er basert på hvilke fire avdelinger ("departments") som er mest vanlig innefor internasjonale business utdanninger. Utover dette finner vi en rekke tillegg som eksisterer av historiske eller markedsbaserte årsaker (f. eks business law).

Opplistingen nedenfor viser standard innhold i et bachelorstudium i øk.adm fag i Norge. Vi er åpen for at alternative faggrupperinger kan gjøres. Spesielt gjelder dette for administrasjonsfag, hvor f.eks markedsføring kunne vært egen hovedgruppe, og strategi kunne kanskje vært eget fag under bedriftsøkonomisk analyse.

1. **Bedriftsøkonomisk analyse**, med følgende del emner:

- a. Grunnleggende bedriftsøkonomisk analyse
- b. Grunnleggende regnskap
- c. Finansregnskap med analyse
- d. Driftsregnskap og budsjettering
- e. Investering og finansiering

2. **Administrasjonsfag**, med følgende del emner:

- a. Markedsføring
- b. Grunnleggende organisasjonsfag
- c. Foretaksstrategi
- d. Videregående organisasjonsfag

3. **Samfunnsøkonomi** med følgende del emner:

- a. Makroøkonomisk teori og politikk
- b. Mikroøkonomi og anvendt mikro

4. **Metode**, med følgende del emner:

- a. Grunnleggende matematikk
- b. Grunnleggende statistikk

c. Samfunnsvitenskapelig metode

Etikk er ikke eksplisitt nevnt i opplistingen ovenfor. Etikk bør absolutt inngå i undervisningen. Alle universitetene skal ha ex fil og ex fac, mens høyskolene ikke trenger disse kursene i sine studieplaner.

Alle de om lag 25 norske institusjoner med bachelorstudietilbud i øk.adm fag følger omtrentlig denne planen. I tillegg følger også BI denne planen for sine tilsvarende studier. Om lag 10 institusjoner i Norge, inkludert BI, gir mastertilbud i øk.adm fag som kvalifiserer til Siviløkonom-tittel. Det finnes ikke felles studieplaner for masterstudier i øk.adm, men i de generelle retningslinjene er to av kravene som stilles at masterstudiet skal være et bredestudium, og at opptak fra bachelor skal bygge på NRØA-kravene til bachelor. Den enkelte institusjon kan stille strengere krav, og noen stiller i dag strengere krav i matematikk enn minimumskravet. Det er ønskelig at masteroppgaven er på 30 stp. I tillegg må de generelle NOKUT kravene for lærerstabens kvalifikasjoner være oppfylt.

Veien videre – noen momenter til en strategidrøfting

Det er viktig å få etablert betegnelsen ”skole” om den utdanning vi sikter inn mot. Arbeidstittelen ”Barents Business School” (BBS) er hittil brukt som arbeidstittel. Ikke alle synes den tittelen er god, kanskje fordi tittelen viser for mye mot Barentsregionen og den såkalte Nordområdesatsingen. Mange studenter ser ikke sin fremtidige arbeidsplass relatert til verken Barentshavet eller nordområdene. BBS kan også gi feile signaler om faglig innhold, dvs tittelen BBS sier ikke at dette er en generell utdanning, og at utdannelsen også kan omfatte mer enn bare ”business”. Likevel har vi notert med interesse at tittelen har blitt lagt merke til langt ut over Tromsø bys grenser, og det i seg selv kan være grunn til foreløpig å videreføre arbeidstittelen.

Universitetet i Tromsø består nå av følgende fakulteter:

1. Det humanistiske fakultet
2. Det juridiske fakultet
3. Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

4. Det medisinske fakultet
5. Det samfunnsvitenskapelige fakultet
6. Norges fiskerihøgskole

Disse fakultetene er delt opp i varierende antall institutter. Ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet er det nå ti institutter. Norges fiskerihøgskole har fire institutter, mens Det juridiske fakultet ikke har noen institutter. Så vidt vi har funnet ut finnes det ikke noen såkalte ”skoler” i den formelle styringsstrukturen ved de norske universitetene, med unntak av UiTø. For eksempel heter den tidligere Norges Tannlegehøgskole nå Det odontologiske fakultet og ligger under Universitetet i Oslo. Norges idrettshøgskole, Norges Handelshøgskole og Norges veterinærhøgskole er alle for øyeblikket selvstendige institusjoner ikke underlagt universiteter.

Det er ikke ved lov bestemt at et universitets enheter skal hete ”fakultet”. For eksempel så har allerede UiTø av historiske grunner en ”skole” sideordnet de øvrige fakultetene, nemlig Norges fiskerihøgskole.

Det primære ønsket må være å få etablert BBS som en skole som inneholder flere tradisjonelle fagdisipliner, etter mønster av NFH. Dersom dette ikke kan gjøres, vil vi se det som en innovativ løsning å etablere et nytt ”Nærings- og ressursfakultet” som tar opp i seg næringsorienterte og profesjonsorienterte studieretninger og skoler. En Business-skole kan være en slik skole. Norges fiskerihøgskole kan være en annen, siden den skolen i stor grad er næringsrettet og profesjonsrettet. Juridisk fakultet, hvis ikke fakultetet fortsetter som nåværende eget fakultet, kan fortsette sin veletablerte profesjonsutdanning under en slik fakultetsparaply. Kanskje kan også den nåværende sivilingeniørutdanningen plasseres under et slikt fakultet.

Nåværende budsjettmodeller og problemer ved å bli studieprogram

I sine budsjettmodeller fordeler Universitetsstyret midler til fakulteter (inkludert NFH) og til sentrene. Universitetsstyret bevilger ikke direkte til institutter. Det er opp til fakultetene gjennom sine interne budsjettfordelingsmodeller å viderefordre midler til instituttene. Det meste av de midlene som fordeles til et fakultet blir ikke videreformidlet til underliggende

institutter. Dette er for så vidt rimelig, siden det er fakultetsnivået som betaler lønn til fast ansatte.

Et fakultets undervisningsoppgaver koordineres av programstyrer. Programstyrene bestemmer innholdet i de ulike studieprogrammene. Noen programstyrer opererer på tvers av fakulteter. Programstyrene har ikke noe budsjett å kjøpe tjenester for. Situasjonen kan da karakteriseres av at kjøper (studieprogrammene) ikke har midler til å kjøpe fra instituttene, som leverer kurs/lærekrefter og er ansvarlig for kvaliteten på kursene. Men siden instituttene ikke bærer personalkostnadene, har ikke instituttene stort behov for inntekter. Noe stilisert kan en derfor si at kjøper (programstyrene) ikke har penger, og selger (instituttene) ikke har bruk for inntekter. Det er derfor ikke mye økonomiske insentiver som fører til at instituttene tilbyr undervisningsressurser til områder der etterspørselen er størst. Naturligvis blir undervisning likevel gitt til slutt, men da etter en ikke-økonomisk styrings- og planleggingsmodell. Budsjettmodellen fører til at det i lang tid kan tilbys undervisning til områder som har lite studenter, spesielt hvis det i tidligere budsjettperioder var mer studenter.

Sett fra BBS sin side er det viktig å bli definert som en del av den administrative struktur på linje med fakulteter, dvs som et nivå som får lønns- og driftsbevilgninger direkte fra universitetsstyret. Dersom BBS er definert som et institutt under et fakultet vil en kunne påvirke fordeling av bevilgningen internt på fakultetet, men kan stadig risikere å komme i mindretall, og må uansett kjempe om midler med andre institutter. Et institutt for Business & Administrasjon vil sannsynligvis også bli uforholdsmessig stort mht. ansatte og studenter sett i forhold til andre institutter.

Den ekstreme modellen i ugunstig retning vil være å bli definert som et studieprogram på tvers av flere fakulteter. I den situasjonen vil BBS kunne definere innhold i studieprogrammene, men har ingen midler til å "kjøpe" undervisning fra de fakultetene som sitter på lærerressursene. En BBS uten eget budsjett vil være en konstruksjon helt overgitt velvilje til fakulteter som kan forfølge helt andre mål enn BBSs.

Behovet for BBS

Studenter

Det er vanskelig å angi hvor mange studenter som vil kunne etterspørre slik utdanning på bachelor- og masternivå, men noen indikasjoner kan en få ved å se litt på dagens situasjon i Norge. Det er nå årlig ca 9 000-10 000 primærseekere til utdanningsretninger innen øk.adm. Ca 4 500 begynner på bachelornivå hvert år, og ca 1000 på masternivå. Tallene for BI er ikke kjent på bachelornivå, siden BI ikke har opptak gjennom Samordnet Opptak. Opptak på masternivå går generelt ikke gjennom Samordnet Opptak. Tall for masterstudier er omtrentlige tall satt sammen av Siviløkonomforeningen. BI er med i tallene vi har oppgitt for masternivå.

Siden Nord-Norge har en befolkning på om lag 10 % av Norges befolkning, kan en enklest forutsette at studenttallet på bachelornivå bør være ca 10 % av 4 500, dvs ca 4-500 per år. Dette deles på flere læresteder i Nord-Norge, hvorav Høgskolen i Bodø nå er størst og Høgskolen i Tromsø nest størst. Årlig tar Høgskolen i Tromsø opp om lag 150 studenter på bachelor. Det er ca 100 som tar eksamen etter tre år. Vi vil tro at BBS vil kunne overta studentene på HiTø og også rekruttere flere. Det er derfor rimelig med et opptak på ca 200 på bachelor hvert år. På masternivå kan en regne med et opptak i Nord-Norge på ca 100 studenter hvert år. Hvis en regner med at halvparten kommer til BBS, kan det bli et årlig opptak på ca 50. Samlet vil det tilsi ca 7-800 studenter til enhver tid på BBS.

Det må også tas i betraktning at BI er i ferd med å legge ned sin avdeling i Tromsø. BI har vært et populært lærested og har et godt merkenavn i næringslivet. Vi kjenner ikke eksakt til opptak til BI i Tromsø, men anslår opptaket til ca 50 studenter hvert år. Det har også vært en "lekkasje" av studenter fra Tromsø til Bodø, spesielt til Siviløkonomutdanningen (som nå er et femårig masterprogram). I tillegg er det en del studenter fra Tromsø som tar spesialisering i revisjon ved Høgskolen i Harstad fordi et slikt tilbud ikke gis i Tromsø.

Ca 800 studenter er på linje med fakultetsstørrelser ellers på Universitetet i Tromsø. Det må da også tas hensyn til at dette bare er for ett gjennomgående studieprogram. Ved flerfaglige studieprogram for andre studenter, vil studenttallet kunne bli større. Det er opplagt et marked for heltidsstudenter som ønsker seg kortere utdanninger innen økonomi-administrasjon-

ledelse som påbygging til andre utdanninger. Det finnes også utvilsomt et EVU-marked i næringsliv og forvaltning.

Behovet fra arbeidslivet, og hva bør BBS satse på

Utvalget har ikke laget en strategi for BBS. Vi har ikke utredet nå hvordan BBS bør posisjonere seg gitt egne sterke og svake sider, og gitt rammebetingelsene og ressursene. Følgende momenter burde vært med i en slik studie:

- 1) Hvor er en sterkest faglig sett i dag (et par områder må kunne nevnes eksplisitt.)
- 2) Hvordan er etterspørselen etter fag/fagkombinasjoner hos studentene i dag?
- 3) Hva er behovet for utdanning i Nord Norge framover? Analysen må være næringsmessig forankret.
- 3) Hva er vårt "forretningsmessige" fortrinn - i fht eksisterende konkurrerende utdanninger?
- 4) Nisje og profil: hva bør en business skole i Tromsø (evt relatert til nordområdene) satse på?

Følgende innspill er kommet fra en av næringslivsrepresentantene i utvalget. Vi tror det er dekkende for behov næringslivet stiller til en slik skole:

1. Hva er det underliggende behovet for en egen økonomiutdannelse i Tromsø?

Basert på vår erfaring har vi i de siste årene merket en lavere og lavere andel av ansatte / søkere fra studiestedene sør for Harstad. Tidligere rekrutterte vi mange medarbeidere fra SiB i Bodø, dette har nesten avtatt. Det kan være flere forklaringer på dette. En kan være at studenter lokkes til Oslo, stort sett med høye lønninger og muligheter for raskt avansement. En annen kan være at antall studenter går ned og at det derfor er et lavere antall studenter. Et tredje moment som en etter mitt syn ikke kan se bort fra er det faktum at studenter tenker "ikke lenger nord".

Litt uavhengig av årsakene til dette mener jeg å merke at det er mindre tilgang på siv.øk/mastere i økonomi.

Tromsø er i dag en motor i nordnorsk næringsliv. Selv om en del av tradisjonell industri forsvinner fra byen har byen befestet en posisjon som et økonomisk og kulturelt sentrum. Byen vil også bli sentral i utviklingen av oljeøkonomien i nord, ikke minst på grunn av beliggenheten og kommunikasjoner.

Ser en noen år frem i tid tror jeg landsdelen vil trenge økonomer utdannet på et høyt nivå. Med en utvikling av oljeøkonomi vil behovet for godt kvalifiserte økonomer tilta, og disse bør gjennom sin utdanning ha lært en del internasjonale regler for handel og økonomistyring slik at de kan danne basis for utenlandske etableringer i Troms og Finnmark. Dagens situasjon er at utenlandske selskap vil vurdere risikoen ved etablering i Troms og Finnmark som høy på grunn av mangel på kvalifiserte økonomer.

Basert på dette er det nærliggende å tenke at universitetet er forpliktet til å ta dette inn over seg og ta ansvar. Hvis en ikke gjør dette tror jeg at tyngdeloven fungerer, dvs at etableringer skjer hovedsakelig i Oslo, basert på tilbudet på kompetanse er størst. Dette er en selvforsterkende tendens som må brytes, sett fra et ståsted i Tromsø.

2. Bør skolen skilles ut i en egne Business School?

En viktig forutsetning for etablering av en skole er å tenke gjennom verdikjeden for en utdanning. I en slik sammenheng er det etter mitt syn viktig å finne ut hva som er drivende i utvikling av faget. Her mener jeg at det er utviklingen i næringslivet som vil være booster. Tror at den utviklingen i olje og gass som vi ser skjer, vil være drivende for behovet etter økonomer, dvs godt utdannede kandidater med internasjonalt tilsnitt.

En nytenking på dette området tror jeg krever stor omstillingsevne og her tror jeg en fristilling fra andre institutter vil være helt nødvendig, ikke bare for økonomien sin del, men også det faktum at skolen bør trekke til seg allianser og samarbeidsparter av internasjonal klasse. Skal en få det til trengs det en klar profil og bygging av merkevare. På sikt må derfor målet være å skape et renommé for skolen.

Blir det for mange hensyn å ta vil ikke omverden oppfatte profilen. Derfor er jeg av den klare oppfatningen at skolen bør skilles ut som en Business School.

Når det gjelder mer situasjonsbestemte forhold mener jeg at en fusjon med Hitø er en unik mulighet for å bryte opp og skape noe nytt. Dette kan selvfølgelig være smertefullt, men det kommer alltid noe nytt ved nedbryting av noe annet. I forhold til Norges fiskerihøgskole tror jeg denne skolen må gå i seg selv og vurdere sin egen overlevelsessevne uten at dette skal gå ut over økonomiutdanningen.

3. Behovet for og nytten av internasjonalt samarbeid

Videre er det et moment at samarbeid mot andre internasjonale skoler av samme type bør vektlegges. Selv om skolen blir liten i internasjonal målestokk bør det eksklusive med skolen kunne danne basis for et slikt samarbeid. Dette kan også medføre studentutveksling, noe som er meget fruktbart.

Noen konsekvenser av at BI i Tromsø leggs ned

Som kjent har BI valgt å legge ned sin aktivitet flere steder i Norge, inkludert Tromsø. Tilbudet fra BI i Tromsø har vært populært. BI har også hatt støtte fra næringslivet. Dette er et tegn på den gode anseelsen BI har på området praktisk og næringsrelevant utdanning. Det er ikke så godt kommunisert at mange av de lærerne som har undervist på BI i Tromsø faktisk har sin hovedstilling på Universitetet i Tromsø. Fra NFH har minst fire ansatte undervist i kurs på BI, noen over flere år. I tillegg har personer fra næringslivet undervist på BI. Spesielt vil vi fremheve undervisningen som ansatte i de store revisjonsselskapene (PwC, KPMG) har utført. Men også personer fra banker, konsulentselskaper og annen næringsvirksomhet, har bidratt. BI har i Tromsø ikke bygd opp egen fast fagstab. Det bør være en strategi for BBS å forsøke dra nytte av de samme foreleserne fra det lokalt næringslivet som BI har benyttet seg av. For det første kan slike personer ha andre og utfyllende innfallsporter til undervisning enn tradisjonelle universitetslærere, som er rekruttert gjennom sin forskningskvalifikasjon. For det andre vil de fleste studentene ende opp i næringslivet, og ikke i akademisk forskningsarbeid.

En siviløkonommaster er en utdanning hvor en kan forvente at de fleste kandidatene går ut i arbeid i forvaltning og næringsliv. Det vil derfor være en styrke for utdanningen at også lærerstaben har erfaring fra næringslivet, enten privat eller offentlig. Det må lages en plan for at BBS skal knytte til seg de lokale foreleserne BI har benyttet fra næringslivet.

Det kan være aktuelt å forsøke etablere en aktiv støttegruppe i næringsliv og forvaltning som både kan gi råd om retning og innhold av studiet, og som også kan fungere som et eksternt nettverk til fordel for BBS.

Forskningsforpliktelser

Det er vanskelig å detaljstyre forskning i en fagstab på et universitet. Forskning blir drevet av interesser til enkeltpersoner og grupper, men kan også påvirkes av bevilgningspolitikk og av strategiske valg ved ansettelser. På den ene side bør en drive med forskning tilsvarende den forskning som ellers skjer i Norge og i utlandet. En må drive aktiv forskning for å kunne oppdage og være à jour med det som skjer internasjonalt på forskningsfronten. Fra utsiden kan det virke unødvendig og noe bortkastet å drive med om lag samme forskning som ellers gjøres kanskje bedre andre steder. Men dublering av forskning er trolig nødvendig for at studenter gjennom sine studier skal kunne få basiskompetanse tilsvarende det andre norske studenter får. På den andre side er det ofte, spesielt for mindre institusjoner, ønskelig med en synlig nasjonal forskningsprofil. For BBS er det naturlig å bygge på følgende premisser:

- Universitetet i Tromsø har profil som et ”nordområdeuniversitet”, og spesielt vår geografiske plassering i nærheten av Russland og Finland bør utnyttes. Nesten alle enheter ved UiTø har eller har hatt aktiviteter knyttet opp mot Russland, i hele spekteret fra språk og kultur, via marin forskning, til helse og medisinsk forskning. Utdanningssamarbeid og forskningsarbeid innen økonomi rettet mot Russland har vært en langvarig aktivitet, spesielt mot Arkhangelsk og forskningssenteret i Apatity på Kolahalvøya.
- Mange bedrifter i Nord-Norge er små bedrifter med spesielle problemer knyttet opp mot lange distanser til markeder og tynt befolkningsgrunnlag. Bedrifter knyttet opp mot primæring og turisme har et sterkt sesongpreget aktivitetsmønster. Disse forhold fører til problemer med å rekruttere og holde på godt kvalifiserte medarbeidere. Næringslivet i Nord-Norge har derfor ofte noen andre problemer enn næringslivet i de store byene.
- Mye av næringslivet er direkte og indirekte basert på høsting av naturressurser. Tradisjonelt har dette vært næringsvirksomhet avledet av fiske og oppdrett, men en kan også se videre på begrepet høsting av naturressurser. Energiproduksjon både av fornybare og ikke-fornybare ressurser er aktuelle forskningsområder. Det samme er turisme.

Ressursbehov

Fusjonen mellom UiTø og HiTø vil gi muligheter for økonomifaget og tilgrensende fagområder. Det er viktig å tenke at dette ikke bare skal bli et samarbeidsprosjekt i betydningen "noe en skal samarbeide om" men at det kan bli en ny institusjon med en ny identitet. BBS vil kunne bli en frukt av fusjonen. Ved en sammenslåing vil det være mulig å etablere en ny institusjon hvor fusjonsgevinster er lett å identifisere. En fusjonsgevinst kan være reduksjon i kostnader. Det foregår en god del overlappende undervisning. På den andre side er det viktig å også påpeke at ressurssituasjonen på lærersiden er alvorlig. Det finnes ikke noen klar ramme for hvor mange lærere det bør være i forhold til studenttallet, men i Norge er det i dag noen institusjoner med studietilbud i øk.adm. som har forholdstall opp mot 20:1 mellom elev og lærer på lavere nivå, mens andre er på om lag 10:1. På masternivå bør forholdstallet være langt lavere. Med ambisjon om kvalitet i undervisning og veiledning, i tråd med kvalitetsreformens formål, vil det derfor bli behov for en stab på 40-80 personer. Staben ved Siviløkonomutdanningen i Bodø er nå på ca 60 personer.

Institusjonsbygging er også betinget av samlokalisering. Det som hører sammen bør bringes sammen. Det er lettest, når vi ikke tar hensyn til budsjett osv, å tenke seg at en bygning må være ønskelig for å få en felles institusjoner til å fungere, spesielt siden mange av de tenkt ansatte kommer fra ulike fakulteter og andre arbeidsplasser. Vi vil ikke peke på en konkret løsning på bygningsproblemet, men vil påpeke at det ikke er nødvendig med lokalisering på campus i Breivika. Muligheter for å leie lokaler bør sees på som like aktuelt som å bygge nye lokaler.

Vedlegg

Den nyoppnevnte tenkegrupper for økonomi har følgende medlemmer:

- Professor Terje Vassdal, NFH, UiT (gruppas leder)
- Professor Kjell Arne Røvik, SV-fak, UiT (Universitetslektor Elin A Nilsen, vara)
- Professor Derek Clark, NFH, UiT
- Dekan Trude Haugli, Jur-fak, UiT (Førsteamanuensis Henriette Nazarian, vara)
- Høgskolelærer Vidar Alvarstein, HiTø
- Prodekan Terje F. Olsen, HiTø
- Student Carl Henrik Myhre, HiTø
- Adm.dir. Rune Erland Hansen, Bedriftskompetanse, Tromsø
- Statsautorisert revisor Kjell Straumsnes, KPMG, Tromsø
- Konsernbanksjef Svein Randa, Strategi og utvikling, Sparebank1 Nord-Norge, Tromsø
- Kontorsjef Inger Janne Johansen, UiT er gruppas sekretær

Den første rapporten fra ”tenkegrupper for økonomi” finnes her:

<http://uit.no/getfile.php?PageId=4502&FileId=31>

Teknologifag

- Vurder muligheter for utvikling av nye studietilbud og fagområder innenfor teknologifaget.
 - Konkretiser hvilke studietilbud det er ønskelig å videreføre inn i en ny institusjon.
 - Vurder samtidig om det finnes eksisterende studietilbud som må/bør avvikles eller inngå som deler av nye studieopplegg.
- Vurder hvordan teknologimiljøet best kan organiseres i et nytt universitet.
 - Med tanke på ledelse, styring, koordinering, fysisk struktur etc.
- Vurder hvordan et fusjonert teknologimiljø kan bidra i forhold til nordområdesatsningen.

Jeg har deltatt i tenkegruppen for lærerutdanning (tenkegruppe 2) og etter tre møtene vi har hatt, har jeg kommet frem til at det blir riktigst å levere en mindretallsuttalelse. Jeg synes dette er beklagelig. Det er også åpenbart at tenkegruppene skulle hatt flere medlemmer fra andre fakultet som har fagområder som inngår i lærerutdanningen.

I det følgende vil jeg kort begrunne den modellen jeg har kalt Tromsø-modellen. Jeg vil også forsøke å vise hvilke fordeler en fusjon kan føre til. Denne modellen er forøvrig like velegnet på et eventuelt sammenslått HUM og SV som i det nåværende fakultetssystemet.

Vennlig hilsen

Toril Swan

Det humanistiske fakultet

Tromsø-modellen

Modellens hovedelement er et senter eller avdeling som styrer og organiserer universitetets lærerutdanninger og har ansvaret for å se alle lærerutdanningens nivåer og tilbud under ett. Den innebærer at alle vitenskapelige tilsatte vil høre hjemme i sine respektive fagmiljø på fakultetene. Senteret legger alle lærerutdanningens undervisningskabler og fagressursene hentes fra fakultetene, dvs. senteret kjøper inn de emner og den kompetanse som til enhver tid kreves for å realisere kabalene. Senterets leder kan være en faglig leder (dekan) på linje med fakultetsdekaner, og ansvaret for lærerutdanningene bør også inkludere ansvar for forskning, strategitenkning osv. Lærerutdanningsdekanen har en faglig-administrativ stab (kontorstab, praksisadministrasjon og

3. Presentasjon av fagmiljøene

3.1. Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet.

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MNF) er ett av seks fakulteter ved Universitetet i Tromsø. MNF har syv grunnenheter, seks institutter og Tromsø geofysiske observatorium. MNF hadde i 2006 i alt 258 ansatte fordelt på 74 faglige stillinger, 100 stipendiater/postdoktorer og 84 tekniske og administrative stillinger. Høsten 2006 var det registrert 192 bachelorstudenter og 215 masterstudenter ved MNF. I tillegg kommer ca. 100 PhD-studenter. MNF gir tilbud om åtte bachelorutdanninger, 26 toårige masterutdanninger og fem integrerte masterutdanninger, hvorav fire sivilingeniørutdanninger (industriell matematikk, informatikk, kommunikasjon og mikroelektronikk og romfysikk).

Forskning har meget høy prioritet ved MNF, og flere institutt er ledende innenfor sine forskningsfelt. Hele fire av fem av universitetets Yngre Framdragende Forskere holder til ved fakultetet. Noen av fagområdene ved fakultetet er innrettet mot nordområdene.

3.2. Høgskolen i Tromsø - Avdeling for økonomi- og ingeniørfag

Avdeling for ingeniør og økonomifag (AFI) har i dag fire retninger innenfor ingeniørfag. Studiene er på bachelornivå:

- Sikkerhet og miljø
- Nautikk
- Prosess- og gassteknologi
- Automasjon

I tillegg har avdelingen et samfunnsvitenskaplig studie på bachelornivå i samfunnssikkerhet og miljø. Det er satt i gang arbeid med å utvikle et masterstudium i teknologi. Det er også utviklet et nytt etterutdanningsstudium i Maritim arktisk kompetanse rettet mot maritim næring. Studiet har fått stor oppmerksomhet i næringen og media.

Avdelingen har i dag ca 21 faglige stillinger og fire stipendiater innenfor ingeniørfagene. Høsten 2007 var det registrert ca 250 bachelorstudenter på ingeniørfagene. Innen alle ingeniørstudiene er det sterkt fokus på samarbeidet med næringslivet. De siste årene har nordområdene og kaldt klima blitt sentrale satsingsområder. Som en del av denne satsingen ser avdelingen på mulighetene for å utvikle et bachelorestudium i subsea i samarbeid med Universitet i Stavanger. Studiet vil trolig komme i gang fra høsten 2008.

3.3. Norges fiskerihøgskole

Norges fiskerihøgskole (NFH) består av to institutt innenfor økonomi og to institutt innenfor biologi og marin bioteknologi.

Institutt for Marin bioteknologi har 3 fagområder.

- Fiskehelse, master (ca 6 studenter uteksamineres årlig)
- Marine næringsmidler, master (ca 15 studenter uteksamineres årlig)
- Marin bioteknologi (bachelorstudium)

Instituttet har en basisbemanning på 14 fast vitenskaplige stillinger, men har totalt ca 75 ansatte. De eksterne forskningsmidlene er på ca 30 millioner årlig. Instituttet har en positiv utvikling både eksternt og internt, og har lang kultur for å bidra til forskning innenfor marin bioteknologi. Det er etablert samarbeid med en rekke bedrifter innen oppdratt, marine næringsmidler og marin bioteknologi både nasjonalt og internasjonalt.

Institutt for akvatisk biologi har 2 hovedstudier:

- Fiskerikandidatstudiet har 63 ulike kurs. Dette antallet ønskes redusert.
- International fisheries Master (tverrfaglig master)

Årlig utdannes ca 25 masterstudenter og fem til åtte Ph.d. Instituttet har 112 ansatte og tar inn ca 15 millioner i eksterne forskningsmidler årlig. Instituttet har en tungt biologimiljø og mange innslag av teknologi både i undervisning og forskning.

4. Drøftinger i gruppa

4.1. Studietilbudet

Gruppa har hatt en gjennomgang av eksisterende studietilbud og muligheter for utvikling av nye studier ved hver institusjon:

Institutt for akvatisk biologi

Yrker forvinner og yrker oppstår. Pro-bio er et godt eksempel på nyskapning som det eksisterende næringslivet ikke hadde tro på. Dette har i dag blitt stor industri. Det er derfor viktig at universitet er i forkant av utviklingen. Utdanningene må utvikle seg i tråd med den teknologiske utviklingen. Denne utviklingen ligger ofte i forkant av næringslivet daglige behov.

Institutt for Marin bioteknologi

Instituttet ønsker ikke å utvikle nye studietilbud og har heller ikke planer om å legg ned noen av de eksisterende studiene, men skulle gjerne utvidet emneportefølgen med noen enkeltkurs. Instituttet ser også behov for utviklingsmuligheter med styrking av utdannelsen i teknologisk orientert fag.

Institutt for fysikk og teknologi

Teknologifagene er lite synlig ved universitetet. Instituttet ser behov for en organisering som synliggjør teknologifagene bedre. Det er ikke behov for nye fagfelt eller studier, men studiene må bli mer synlige internt og eksternt. Det er også viktig å samle alle miljøene i et nytt teknologibygget. Dette vil profilere fagene bedre.

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Universitetet har ikke hatt nok fokus på lærerutdanningen. Det bør derfor etableres en ny lærerutdanning innen informatikk. Fakultetet har også planer om å etablere et bachelorstudium i telemedisin. En utdanning i materialteknologi ville være aktuelt..

Avdeling for ingeniør- og økonomifag

AFI har de siste tre årene lagt ned tre ingeniørstudier og opprettet to nye ingeniørstudier, samt et samfunnsvitenskaplig studium i samfunnssikkerhet og miljø. Det er planer om et nytt studium innen subsea i løpet av 2008. Avdelingen har også planer om å utvikle en mastergrad innenfor teknologi. Avdelingen har vært gjennom omfattende omstillinger de siste fire årene og har studier som er godt tilpasset nærlivets behov.

Oppsummering

Kampen om forskningsmidlene skjerpes. De nye utdanningene må ligge innenfor områder som er forskbare. Dette er viktig i forhold til utvikling og finansiering av studier og forskning. Det er viktig å ikke ukritisk henge seg på moteord som om noen år kan være vanskelig å opprettholde.

Grappa har oppsummert behovet for nye studier i følgende punkter:

1. Eksisterende tilbud er basert på dagens behov og bør videreføres.
2. Samkjøring av fag er mulig.
3. Behov for samlokalisering i et nytt teknologibygget er viktig for utvikling av en felles kultur og fagmiljø.
4. Tilbudene må være basert på forskbare områder for å sikre utvikling og finansiering av forskningsvirksomheten.
5. Behov for nye tilbud:
 - a. Lærerutdanning i realfag
 - b. Bachelor i telemedisin
 - c. Materialteknologi på master og Phd-nivå
 - d. Subsea-teknologi
 - e. Produksjonsteknologi innenfor biologifaget
 - f. Utvikling av nye studietilbud basert på eksisterende utdanninger

4.2. Nordområdesatsing

Grappa er enig om at det mangler en klar definisjon av hva som ligger i begrepet nordområdesatsing. Så langt har nordområdesatsing i første rekke vært et motebegrep med lite konkret innhold. Å knytte begrepet "Nord" til studier har vist seg å ikke bidra til økt rekruttering.

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet har etablert flere studier og områder som inngår i en nordområdesatsing:

- Arktisk miljø og landbruk
- Energi og miljø i nord
- Energi 2050
- Eiscat
- Geologi
- Videreutviklet jordobservasjonsvirksomheten
- Etablere et jordobservasjonssenter med næringsliv og randsoneinstitusjoner

I fagene hvor det har vært naturlig har fakultetet tatt utgangspunkt i nordlige områder, blant annet innenfor geologi og biologi. På andre fagområder er det mer naturlig å ha et internasjonalt perspektiv.

Fiskerihøgskolen har flere studier og forskningsområder som tar utgangspunkt i de nordlige farvann. Blant annet kan nevnes forskning på sirkulasjon i de store havområdene i nordområdene.

Ved AFI har flere av ingeniørutdanningen blitt rettet inn mot tema som er relatert til nordområdene, blant annet kaldt klima, is-problematikk, prosess- og gassteknologi og automatisering i kalde strøk. AFI har også tilsatt egen nordområdekoordinator. Av studier kan nevnes:

- Maritim arktisk kompetanse
- Sikkerhet og miljø
- Samfunnssikkerhet og miljø

Grappa presiserer at nordområdesatsingen ikke må virke begrensende i forhold til utvikling av studietilbud med et nasjonalt og internasjonalt marked, eller begrense mulighetene for forskning som ikke har et nordområdeperspektiv.

4.3. Forskning

Grappa påpeker at forskning er for lite fokusert i fusjonsprosessen. Det er viktig at nordområdesatsingen ikke begrenser ambisjonene og forskningsområdene ved det nye universitetet. Forskning bør være et sentralt tema i prosessen, all den tid universitetet kun er det fjerde beste i landet, mens høghskolen ligger lavest i Norge i forhold til forskning (tall fra FRIDA).

De to andre høghskolene som har blitt oppgradert til universitet (Agder og Stavanger) har begge vært gjennom tiårige løp med stort fokus på å bygge opp sterke forskningsmiljøer. Det har ikke vært tilsvarende fokus ved Høghskolen i Tromsø. Institusjonen er derfor i mindre grad moden til å gå direkte over i status som universitet. Dette skaper stor bekymring blant ansatte og ledelse på Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet. Denne bekymringen er også synlig ved universitetet som helhet.

Teknologifagene sliter i dag med å være lite synlig i universitetet. Grappa mener det er viktig at teknologi blir løftet opp i det nye universitetet.

4.4. Organisasjonsmodeller

Gruppen diskuterte tre ulike modeller for fusjon med utgangspunkt i de tre institusjonene:

MODELL 1

MNF forsetter som eget fakultet. NFH og AFI slås sammen under nytt navn.

- Institutt for akvatisk biologi
- Institutt for Marin bioteknologi
- Institutt for økonomi
- Institutt for samfunnsfag- og markedsfag
- Institutt for ingeniørfag
- Institutt for økonomifag

MODELL 2

MNF og AFI slås sammen under nytt navn. NFH fortsetter som eget fakultet.

- Institutt for fysikk og teknologi
- Institutt for biologi
- Institutt for geologi
- Institutt for informatikk
- Institutt for matematikk og statistikk
- Institutt for kjemi
- Tromsø geofysiske observatorium
- Institutt for ingeniørfag

MODELL 3

Et nytt stort teknologisk fakultet med hele MNF og deler av NFH og AFI under nytt fakultetsnavn.

- Institutt for akvatisk biologi
- Institutt for marin bioteknologi
- Institutt for ingeniørfag
- Institutt for fysikk og teknologi
- Institutt for biologi
- Institutt for geologi
- Institutt for informatikk
- Institutt for matematikk og statistikk
- Institutt for kjemi
- Tromsø geofysiske observatorium

4.5. Spesielle utfordringer

Modellene ble drøftet i forhold til spesielle utfordringer ved den enkelte institusjon:

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Innenfor MNF er det en klar oppfatning blant ansatte at prosessen må gjennomføres over lenger tid enn det som det er lagt opp til fra ledelsens side. Det er relativt liten interesse for saken blant de fagansatte ved fakultet. Det er særlig sterk bekymring for at forskningen skal bli skadelidende ved en sammenslåing med høgskolen. Universitetet ligger allerede lavt på rankingen sammenlignet med andre universitet i Norge. En sammenslåing med høgskolen kan medføre at all styrking av forskningsinnsatsen ved det nye universitetet, vil måtte knyttes til innpassing av høgskolens personell. Dette kan sterkt begrense mulighetene for å styrke de øvrige fagmiljøene i årene framover.

Norges fiskerihøgskole

Det er bekymring over å splitte fagmiljøene ved dagens fiskerihøgskole. Det er likevel en økende forståelse i fagmiljøene om at institusjon kan måtte skifte navn og omorganiseres.

Økonomimiljøene ved NFH og Høgskolen i Tromsø har kommet langt i prosessen for en framtidig fusjon. Det er også en økende forståelse i de andre fagmiljøene ved NFH om at ingeniørfagene ved de to institusjonene kan samarbeide på flere områder. NFH kan derfor se for seg en modell hvor hele AFI og NFH går inn i et nytt fakultet. Modell 3 med et stort Teknologisk fakultet kan også være et alternativ som bør utredes videre.

Avdeling for ingeniør og økonomifag

Ved AFI er ansatte positive til en mulig fusjon, men avdelingen har også betenkeligheter. Dette gjelder særlig i forhold til å kunne videreføre avdelingens satsinger og opprettholde evne til rekruttering som del av Universitetet. Faren er stor for at rekrutteringen av ingeniørstudenter vil bli redusert dersom AFI blir en del av Det matematisk-naturvitenskapelig fakultet.

For AFI er modell 3 et alternativ som bør drøftes videre. Avdelingen ser også modell 1 hvor hele AFI går inn sammen med NFH i et nytt fakultet, som et spennende alternativ.

5. Konklusjon

5.1. Alternativ 1

En samlet gruppe konkluderer med at det beste alternativet for fusjonen vil være å utvikle et stort og slagkraftig teknologisk orientert fakultet som består av alle instituttene ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MNF), Institutt for akvatisk biologi og Institutt for Marin bioteknologi ved Norges fiskerihøgskole og ingeniørutdanningene ved Høgskolen i Tromsø. Et slikt fakultet vil være en nyskapning som er i tråd med intensjonen i fusjonsplanene for de to institusjonene. Et stort teknologisk orientert fakultet vil også i større grad kunne matche et stort medisinsk/helsefaglig fakultet.

5.2. Forutsetninger for modellen

Gruppen anser at et felles teknologibygget hvor alle instituttene samles under ett tak, er en forutsetning for at fusjonen skal gi de ønskede synergieffektene. Det nye fakultetet må også gis et navn som får fram at både teknologi og naturvitenskap er samlet i et fakultet. Gruppen har ikke tatt stilling til navn.

5.3. Synergieffekter

En viktig forutsetning for denne modellen er at fagmiljøene samles, slik at fakultetet kan hente ut stordriftsfordeler og andre synergieffekter ved sammenslåingen. Gruppen ser for seg følgende åpenbare effekter ved fusjonen:

- økt synlighet internt og eksternt
- et bredere fagmiljø som gir nye muligheter innenfor FoU
- bedre grunnlag for å utvikle forskerutdanning
- bedre utnyttelse av vitenskaplige ansatte og utstyr
- bedre muligheter for å utvikle nye og interessante studietilbud
- bedre synlighet internt og eksternt som kan øke studentrekruttering til teknologifagene
- bedre samkjøring av fagportefølje
- styrking av innovasjon og kommersialisering

5.4. Alternativ 2

En samlet gruppe konkluderer med at dersom det ikke opprettes et stort og slagkraftig teknologisk orientert fakultet, vil det beste alternativet være at ingeniør- og økonomifagene ved Høgskolen i Tromsø samlet går inn i Norges Fiskerihøgskole under et nytt navn.

Tromsø 15. september 2007

For gruppe
Dekan Hans Petter Kvaal, HiTø

SLUTTRAPPORT

TENKETANK - TEKNOLOGI

1. Innledning

I forbindelse med fusjonsprosessen mellom HiTø og UiT står arbeidet med utvikling av forslag til nye forskningsområder, modeller for organisering av virksomheten og fagtilbud sentralt. I den forbindelse ble det opprettet fem tenkegrupper som alle har oversendt rapporter til universitetsstyret og høgskolestyret.

Styrene ved Universitetet og Høgskolen ønsket at arbeidet i de eksisterende tenkegruppene skulle videreføres med delvis ny sammensetning og et presisert mandat. Mandatet for de nye gruppene har vært å presentere forslag til hvordan den nye institusjonen kan organisere forskning og undervisning, samt å sikre at tilbudet er av høy kvalitet og i tråd med samfunnets og næringslivets behov i nord.

2. Tenketankgruppas sammensetning og arbeidsform

Følgende medlemmer ble utpekt til tenketankgruppa for teknologi:

Dekan Hans Petter Kvaal, HiTø, (leder)
Instituttleder Olaf Styrvold, NFH, UiT
Instituttleder Jens E. Eliassen, NFH
Høgskolelektor Tor Schive, HiTø
Studieleder Bjørn Batalden, HiTø
Prodekan Gunnar Hartvigsen, Mat-Nat, UiT
Professor Alfred Hanssen, Fysikk og teknologi, UiT
Student Stig Erik Jensen, ingeniørfag, HiTø
Prosjektleder Female Future, Helga Zwarg O'Donoghue, NHO Troms
Adm.dir Truls Mølmann, Barlindhaug AS

Sekretær: Adm. leder Ståle Sigersvold, Hitø

Det har vært avholdt i alt tre møter. Møtene ble avholdt ved de tre institusjonene og ble ledet av dekan Hans Petter Kvaal. Møtene har vært preget av en god, åpen og konstruktiv dialog. Gruppas mål har vært å avdekke både muligheter og utfordringer knyttet til en eventuell fusjon. Det har vært varierende oppslutning om møtene, men de tre involverte institusjonene har vært representert på alle møtene.

NHOs representant deltok på det første møtet. Næringslivets representant hadde ikke anledning til å delta på møtene. Dette innebærer at forslagene fra gruppa må betraktes som interne bidrag fra de tre institusjonene.

Lærerutdanning

- ”Vi ønsker å tilby de beste lærerutdanningene i landet, og det har vi gode forutsetninger for å få til. Samarbeidet hviler på det beste fra våre to fagtradisjoner. Universitetet har fokus på fag, mens Høgskolen har fokus på læreryrket som profesjon.” Det uttalte UiT og HiTø i 2003. Hvordan ser landets beste lærerutdanning ut og hva er innholdet i den?
- Vurder hvordan lærerutdanning best kan organiseres i et nytt universitet.
 - Med tanke på ledelse, styring, koordinering, fysisk struktur etc.
 - Grupper bes også å utdype og konkretisere den modellen de har valgt og drøfte forholdet mellom lærerutdanninga og kunstfagene.
- Vurder hvordan nye former for lærerutdanning kan bidra i forhold til nordområdesatsningen.

Innledning

Tenkegruppe 2 har bestått av følgende deltakere:

Dekan Vibeke Lundby, AFL, Høgskolen i Tromsø, leder
Høgskolelektor Mia Lervik, AFL, Høgskolen i Tromsø
Høgskolelektor Torbjørn Isaksen, AFL, Høgskolen i Tromsø
Instituttleder Tone Skinningsrud, IPLU, Universitetet i Tromsø
Universitetslektor Annelise Brox Larsen, IPLU, Universitetet i Tromsø
Professor Toril Swan, Hum.Fak, Universitetet i Tromsø
Utdanningsdirektør Ingrid Hernes, Fylkesmannen i Troms (deltok på møte 19. 06.07 kl.0830-1400)
Thomas Nordgård, Utdanningsforbundet (deltok på møte 23. 08.07.)
Guro Fosse, Høgskolen i Tromsø, student (ikke møtt)
Cathrine Tuft, Hum.fak. Universitetet i Tromsø, student (møtt 30.08.07)
Vivian Nilsen, AFL, Høgskolen i Tromsø (sekretær)

Professor Toril Swan trakk seg fra tenkegruppa 13.09.07.

Gruppa har møttes på konferansen 19. – 20.juni 2007 og på 2 møter – 23.08.07 og 30.08.07 og har siden det kommunisert via e-post.

Tenkegruppe 2 har tatt utgangspunkt i det arbeidet tenkegruppe 1 hadde gjort og hatt som mål å videreføre dette. Dette lå i mandatet:

”En fellesnevner for oppgavene vil være å konkretisere og videreutvikle de modellene som gruppene har skissert i første runde.”

Utrekningen fra tenkegruppe 1 bør derfor ligge som vedlegg til gruppas arbeid. Hovedvekten av arbeidet i tenkegruppe 2 har dreid seg om arbeidet med Faglige nyvinninger i lærerutdanningen ved fusjon. Vi har imidlertid også vært innom Organisering av den framtidige lærerutdanningen, og legger også ved denne.

Mål for en framtidig lærerutdanning i et nytt universitet

- Lærerutdanningen må gi solid faglig kompetanse
- Den må gi en god profesjonskompetanse – helhetlig utdanning og praksis
- Den må ha både bachelor- og masternivå
- Den må være forskningsbasert – det må vektlegges praksisnært forsknings- og utviklingsarbeid
- Den nye lærerutdanningen bør være noe nytt og kreativt.

Faglige nyvinninger for lærerutdanningen ved en fusjon

Lærerutdanning er et viktig område for utviklingen av det norske samfunnet. Gode lærere er en forutsetning for en god skole, for kunnskapsutvikling, for holdningsdannelse og for livslang læring. Derfor er det stor oppmerksomhet rundt lærerutdanning, og mange fra Storting og regjering, departement, kommuner, skoler, lærere og foreldre, har store forventninger til lærerutdanningen, og ikke minst til at den skal endre og forbedre seg.

De to rektorene ved UiT og HiTø tok allerede i 2003 utfordringen om at vi sammen skulle skape landets beste lærerutdanning av høy kvalitet i en ny institusjon. Vi har alle muligheter for å skape en helt unik lærerutdanning av høy kvalitet i en ny institusjon. Vi vil ha ansvar for hele det 18.årige utdanningsløpet – fra 0- 3 årsgruppa i barnehagen til og med videregående skole. Denne helheten og bredden vil kunne gi nye muligheter i lærerutdanningen.

I 2006 ble det lagt fram en landsomfattende evaluering av allmennlærerutdanningen med en ganske omfattende kritikk mot utdanningsinstitusjonene. I tillegg har det vært gjennomført større internasjonale undersøkelser som PISA i 2000, 2003 og 2006, og TIMSS i 2003. Disse undersøkelsene viste nedslående resultat for den norske skolen. Det er naturlig å ta utgangspunkt i de viktigste kritiske punktene når vi skal vurdere de nye mulighetene en fusjon vil gi.

Større bredde i tilbudene og større muligheter for utvikling av nisjetilbud.

Tenkegruppa mener at ved en fusjon vil vi kunne oppnå følgende:

- Vi vil kunne vurdere mulighetene for og sammen utvikle en internasjonal lærerutdanning med arktisk profil. Ved sammenslåing vil vi kunne øke muligheten for et bredere og tettere samarbeid med land i nordområdene. Vi vil kunne utvikle fagstoff og temaer i våre lærerutdanninger som har fokus på arktisk miljø, kunst, språk, kultur, historie, spesielle utfordringer i nordområdene, skape kulturmøter osv.
- Vi vil kunne utvikle en pilot for en temabasert førskolelærerutdanning med utgangspunkt i Malmø-modellen. Denne modellen har en del studiepoeng felles for alle lærerutdanningene, og en førskolelærerutdanning som ikke har fagundervisning, men tverrfaglig emneundervisning som er mer i tråd med barnehagens pedagogiske opplegg.
- Vi vil kunne utvikle en 4-årig allmennlærerutdanning rettet mot barnetrinnet. Denne vil heve kompetansen hos lærerstudentene innenfor lese- og skriveopplæringen og realfag, områder der de norske elevene kom svakt ut i PISA og TIMSS-undersøkelsene. Evalueringen av allmennlærerutdanningen stilte spørsmål ved om en allmennlærerutdanning for hele grunnskolen var mulig å gjøre god og profesjonsrettet. Departementet har i etterkant oppfordret til forsøk med nye modeller. Å gi en spesialisert lærerutdanning for ulike nivå krever mer ressurser, faglige og økonomiske og vil derfor bare være mulig i et nytt universitet.

- Vi vil kunne utvikle en 4-årig lærerutdanning rettet mot ungdomstrinnet. Vi vil særlig ha gode muligheter for å utvikle en ny lærerutdanning for ungdomstrinnet ved en fusjon der vi kan samle den faglige og fagdidaktiske kompetansen ved HiTø og UiT på dette området og i tillegg styrke den pedagogiske delen av utdanningen.
- Vi vil kunne faglærerutdanningen i praktiske og estetiske fag gjennom faglig samarbeid med andre kunstfag.
- Vi vil kunne videreutvikle praktisk pedagogisk utdanning med tilføring av nye fagdidaktiske områder.
- En ny og sammenslått institusjon kan ha et bredere og sterkere tilbud innen organisasjons- og ledelsesfaglige utdanningstilbud for førskolelærere, allmennlærere, teamledere, rektorer og styrere. Det eksisterende samarbeidet om master i Utdanningsledelse er et eksempel på dette, og det vil være lettere å få til nye initiativer i fremtiden fordi man ikke trenger å forholde seg til to separate beslutningssystemer.
- .
- Framfor å bruke krefter på å konkurrere i samme marked vil ansatte ved høghskolen og universitetet kunne bruke krefter på utvikle nye og forbedre gamle tilbud om fleksibel læring og desentralisert utdanning i en landsdel med store avstander og mange utkantstrøk.
- Vi vil kunne utvikle spennende prosjekter og utdanningstilbud på tvers av de eksisterende fagmiljøene og dermed bedre ivareta alle sider ved læreryrkene.
- Ved tilføring av det praktisk estetiske som metode i teorifag, prosjekter og nye virksomheter (gjennom fagmiljøene i praktiske og estetiske fag) vil vi kunne utvikle nye tilnærmingsformer og læringsstrategier.
- Vi vil kunne oppnå en styrket og bredere kompetanse på en rekke prioriterte områder og vil kunne utvikle nye og spennende prosjekter innen for eksempel realfagsdidaktikk, spesialpedagogikk og tilpasset opplæring, utdanningsledelse, veiledning, universitetspedagogikk og flerkulturell forståelse.
- Møtet mellom førskolelærerutdanningen og pedagogikkmiljøet rundt et nytt fagområde som småbarnspedagogikk vil kunne gi nye muligheter for utvikling av nye fag, modeller og prosjekter.
- Dagens tilbud i universitets- og høghskolepedagogikk vil kunne slås sammen og utvikles til et nytt og bredere tilbud.

Sterkere profesjonsinnretting – bedre sammenheng mellom pedagogikk, fag, fagdidaktikk og praksis i utdanningene

Evalueringen av allmennlærerutdanningen pekte på dette problemområdet som et av de viktigste forbedringspunktene for allmennlærerutdanningen. De samme utfordringene gjelder også i de andre lærerutdanningene i større eller mindre grad. Gjennom en fusjon vil vi kunne oppnå følgende:

- En vitenskapelig stab med høyere forskningskompetanse vil kunne bidra til å knytte sammen teori, forskning og praksis på en bedre måte.
- En større stab med pedagoger og fagdidaktikere som er involvert i praksisopplæringen i skolen vil kunne utforme og utvikle bedre begrunnede oppfatninger om pedagogikkens plass i lærerutdanningen.
- Vi vil kunne få et felles større nettverk, større tilgang på samarbeidspartnere og felles partnerskapsavtaler.
- Vi vil kunne utvikle nye samarbeidsformer i forhold til praksisfeltet som lærende nettverk, dialogkonferanser med grupper på tvers av nivå i utdanningsløpet, aksjonslæring med mer.
- Vi vil kunne lære av hverandre og sammenlikne hverandres ulike kulturer på praksisopplæringen og dermed videreutvikle praksis og nye praksismodeller i lærerutdanningene.
- Vi vil kunne slippe konkurranse i forhold til samarbeidsskoler.
- Vi vil kunne utvikle bedre hospiteringsordninger.
- Gjennom samarbeid, ikke konkurranse, vil vi kunne få større bredde og muligheter til sammen å gi etter- og videreutdanningstilbud.
- Vi vil kunne videreutvikle utviklingsarbeidet i praksisfeltet.
- Vi vil kunne bidra til å styrke samarbeidet mellom grunnskole og videregående skole og til å motvirke og minske ”drop-outs” blant elevene i videregående skole.

Faglig styrking av lærerutdanningene

En av konklusjonene i evalueringen av allmennlærerutdanningen var at den burde faglig styrkes gjennom å gjøre den til en 5-årig utdanning. Dette vil høyst sannsynlig skje i løpet av de nærmeste årene. En modell med egen 4-årig lærerutdanning vil også kreve faglig styrking og pedagogisk styrking. Gjennom en fusjon vil vi kunne oppnå følgende:

- En videreføring og videreutvikling av samarbeidet mellom AFL/HiTø og IPLU/UiT rundt masterstudier i pedagogikk/spesialpedagogikk, utdanningsledelse, pedagogisk veiledning og aksjonslæring. Vi vil kunne utvikle en pilot på 5-årig allmenn-lærerutdanning.
- Vi vil kunne få et enklere samarbeid mellom AFL/HiTø, og IPLU samt andre fagmiljøer ved universitetet om fagdidaktiske mastergrader.
- Ulike vitenskapelige disipliner på universitetsnivå vil kunne bidra i undervisningen av lærerstudenter i skolefagene

Sterkere forskningsmiljøer og mer forskningsbasert undervisning

Dette var det andre hovedområdet for kritikken mot allmennlærerutdanningen.

Lærerutdanningsmiljøene på høgskolene har korte tradisjoner for å drive forskningsarbeid og har hatt små ressurser til dette, men i dag stilles det klare krav til forskning og utviklingsarbeid og publisering og formidling i alle lærerutdanningene. Gjennom en fusjon vil vi kunne oppnå følgende:

- Vi kan utvikle større forskningsgrupper på en rekke områder der vi nå har felles eller tilsvarende fokusområder. Vi har gode muligheter for å utvikle både bedre grunnforskning på forholdet mellom teori og praksis og bedre praksisnært forsknings- og utviklingsarbeid i et nytt universitet. I dag har AFL v/HiTø Institutt for pedagogikk og lærerutdanning (IPLU) følgende felles, sammenfallende eller nært beslektede forskningsfelt:
 - didaktikk/fagdidaktikk
 - spesialpedagogikk/tilpasset opplæring
 - universitetspedagogikk
 - veiledning
 - utdanningsledelse
 - aksjonsforskning
 - kulturpedagogikk/læring og oppvekstmiljø i nordområdeperspektiv
 - andre fagområder som engelsk, norsk, krl, realfag, samfunnsfag, praktisk/estetiske fag
- En større vitenskapelig stab gjør det lettere å bygge opp et forskningsmiljø i småbarnspedagogikk og barnehageforskning, som kan bli et nord-norsk senter for barnehageforskning, som det er et stort behov for.

- I en fusjonert organisasjon vil lærerutdannerne få mulighet til deltakelse i flere nasjonale, nordiske, europeiske og internasjonale forskernettverk.
- Vi kan gjennom sterkere og større fagmiljøer med høyere samlet kompetanse styrke den forskningsbaserte undervisningen i lærerutdanningene og den vitenskapelige bevisstheten hos studentene.
- En større vitenskapelig stab vil gjøre det lettere å utforme forskerkurs og forskerutdanning for lærerutdannere og å utforme søknader om forskningsprosjekter, som er forutsetningen for å kunne drive en forskningsbasert lærerutdanning.
- Lærerutdanningene vil kunne få tilgang på andre fag som fagvalg og nye fagområder som forskningsområder. I tillegg vil fagdidaktikken kunne få et sterkere fokus, både som egen disiplin og integrert i de ulike fagene.

leverer input til studieprogrammet. Utvalget har vurdert det slik at en studieprogrammodell under dagens budsjetteringssystem vil være helt uønsket hvis en har som siktemål å bygge opp et nytt levedyktig studieprogram. Utvalget vil sterkt gå inn for en institusjonsmodell for et gjennomgående studium på bachelor- og masternivå som er tilpasset de norske nivået for ”siviløkonom”-tittel.

Synlighet både innad på universitetet og i forhold til omverdenen er viktig. I dagens situasjon er både samfunnsøkonomi, de ulike disiplinene under bedriftsøkonomi, markedsføring og organisasjonsfag beliggende under ”paraplyer” som lite signaliserer innholdet. Resultatet er en form for usynlighet som ikke kan være ønskelig og neppe er tilsiktet. For dem som orienterer seg om hvilke tilbud som finnes på UiTø, vil det trolig ikke være lett å tenke seg at en må følge kurs på Norges fiskerihøgskole for å studere regnskap på masternivå. Samme forhold gjelder samfunnsøkonomi.

AFI ved HiTø sitter på oppsigelse i sine lokaler. Dersom fagmiljøene på UiTø og HiTø innen økonomi-administrasjon skal slå seg sammen med felles studieprogram, bør det være en felles fysisk lokalisering for både studenter og lærere. Denne samlokaliseringen trenger ikke nødvendigvis være på campus i Breivika, men utvalget ser en felles lokalisering på UiTøs nåværende campus som det beste alternativet. Vi ser at nye studietilbud, som tannlegestudiet og farmasistudiet, er blitt etablert med egne tilpassede studiebygg. Dette er også vårt mål!

Administrativt bør en ny utdanning etableres etter en ”**Skole**”-modell (i form av en *Business School*, eventuelt med et dekkende fornavn, for eksempel *Barents*, eller *Tromsø*). UiTø har allerede en slik skole, nemlig Norges fiskerihøgskole, men ellers er skolemodellen lite brukt av norske universiteter. Vi ser det ønskelig å etablere en ny skole med full administrasjon og styringsstruktur. En slik *Business School* bør være administrativt på samme nivå som de etablerte fakultetene. Skolen må ha en sterk og aktiv administrasjon som kan koordinere oppbyggingen av et nytt fagområde ved UiTø. Det er også helt avgjørende at skolen har den nødvendige faglige kjernestab fra begynnelsen av. Det er langt utenfor denne Tenketankens mandat å flytte personer eller faggrupper fra nåværende fakulteter for å bygge opp en slik skole. Men dersom en tillater seg å gjennomføre et tenkeeksperiment som bare tok hensyn til denne nye *Business School* -ens behov, burde skolen bestå av alle ansatte i bedriftsøkonomi/-markedsføring fra HiTø og UiTø, samt samfunnsøkonomer og i tillegg faggruppen for

Organisering av den framtidige lærerutdanningen

Den forrige tenkegruppa lanserte et utdanningsvitenskapelig fakultet som den mest tjenelige organiseringen for den framtidige lærerutdanningen i det nye universitetet. Den foreslo at alle lærerutdanningene, med unntak av de 5-årige integrerte lærerutdanningene på UiT, skulle samles i dette fakultetet. I den nye tenkegruppa har gruppen diskutert tre mulige organisasjonsmodeller uten å komme frem til enighet om ett modellvalg. Gruppen mener også at dette er riktigst, siden dette er et stort og komplisert spørsmål som faller utenfor vårt mandat. Modellvalget for lærerutdanningene bør derfor utredes i detalj dersom/når fusjonen blir en realitet.

1. alternativ: Et utdanningsvitenskapelig fakultet

Alternativet innebærer en sammenslåing av nåværende Avdeling for lærerutdanning med sine utdanninger og Institutt for pedagogikk og lærerutdanning med sine. Det vil samle førskolelærerutdanning (stasjonær og samlingsbasert), allmennlærerutdanning (stasjonær og samlingsbasert), faglærerutdanning i praktiske og estetiske fag og praktisk pedagogikk utdanning med innretting mot ungdomstrinn og videregående skole og bachelor- og masterutdanninger innen pedagogikk som fagdisiplin. Fagmiljøene i musikk, dans og drama i lærerutdanningene er tenkt overført til dette fakultetet. I tillegg vil det ha forskerutdanning (ph.d) i pedagogikk. De 5-årige integrerte mastergradene vil sannsynligvis fortsette som interfakultære tilbud med egne programstyrer.

2. alternativ: Tromsøy-modellen (Agder-modellen med nytt navn og muligens ny drakt)

Modellens hovedelement er et senter eller avdeling som styrer og organiserer universitetets lærerutdanninger og har ansvaret for å se alle lærerutdanningens nivåer og tilbud under ett. Den innebærer at vitenskapelige tilsatte vil høre hjemme i sine respektive fagmiljø på fakultetene. Senteret legger alle lærerutdanningens undervisningskabler og fagressursene hentes fra fakultetene, dvs. senteret kjøper inn de emner og den kompetanse som til enhver tid kreves for å realisere kabalene.

Senterets leder er en faglig leder (dekan) på linje med fakultetsdekaner, og ansvaret for lærerutdanningene vil også inkludere ansvar for forskning, strategitenkning osv.

Lærerutdanningsdekanen har

en faglig-administrativ stab (kontorstab, praksisadministrasjon og studieledere). Som de andre dekanene er også lærerutdanningsdekanen med i universitetets ledersjikt.

3. alternativ: Hum.sam.fakultet med lærerutdanningen integrert

Modellen er tenkt som et fakultet sammenslått av de eksisterende instituttene på Hum.fak. og Samf.vit.fak. og den eksisterende Avdeling for lærerutdanning på Høgskolen som et eget lærerutdanningsinstitutt. Tenkningen rundt denne modellen er lite utviklet.

Konklusjon:

Valg av organisering må ses på i forhold til hva som er mest tjenelig for å komme opp mot målet om landets beste lærerutdanning.

Tromsø. 14.09.07

Vibeke Lundby

Tone Skinningsrud

Torbjørn Isaksen

Annelise Brox Larsen

Mia Lervik

Thomas Nordgård

Cathrine Tuft

studieledere). Som de andre dekanene er også lærerutdanningsdekanen med i universitetets ledersjikt.

Fordeler med Tromsø-modellen:

De viktigste aspektene ved Tromsø-modellen er at den ivaretar ønsket om full integrering mellom institusjonene og ikke bare opprettholder status quo, som et utdanningsfakultet stort sett ville gjøre, og den oppfyller ønsket om å kunne tenke helhetlig om all lærerutdanning i Tromsø i stedet.

Tromsø-modellen legger til rette for at det fusjonerte UiTø kan skape seg en nisje i tråd med og i forkant av den utviklingen som er på vei med spesialisering av allmennlærerutdanning for ungdomstrinn og barnetrinnet. Lærerutdanningen ville omfatte hele skoleløpet fra barnehave til universitet. Når det gjelder forbedring av studentrekruttering og personalrekruttering kan nisjetenkning potensielt være meget nyttig. Det er også åpenbart at denne modellen egner seg best for styrkingen av lærerutdanningens faglige fundament i skolefag som matematikk og realfag, språkfag, historie- og samfunnsfag og andre. I tillegg gjør det den det enklere å tilby en utvidet valgfagportefølje i lærerutdanningen.

I forhold til institusjonenes størrelse er Tromsø-modellen uten tvil den beste. Allmennlærerutdanningen underviser i skolefag som også universitetene har. Fagmiljøene på begge institusjonene er små og sårbare, slik at det å operere med to realfagmiljø, to språkfagmiljø, osv., er kostbart og uhensiktsmessig. I tillegg, og viktigere, er det at det gir potensielt store faglige gevinster å ha utvidete faggrupper, dvs. å samle fagdidaktikere og de øvrige på et gitt fagområde slik at de kan utfylle hverandre. Det er vanskelig å se hvordan slike miljø kunne være noe annet enn til beste for lærerutdanningene på et universitet. Slike utvidete miljø innebærer også ressursutnytting siden felleskurs med studenter fra HUM-

fak (eller SV/Mat-nat)-studenter og lærerstudenter ville være mulig, og i tillegg får både lærerstudenter og andre studenter et bredere tilbud innenfor ett fag.

De ansatte på lærerutdanningene er selvsagt i stor grad utdannet på universitetene og det er sannsynligvis slik at flertallet av de ansatte kommer direkte fra universitetene med utdanninger som *ikke* inkluderer fagdidaktikk overhodet. Det ville utvilsomt være gunstigere å samle didaktikerne med de øvrige fagmiljøene, slik at en kunne ha et bredere undervisningstilbud som inkluderte fagdidaktiske emner.

Til slutt vil jeg nevne et rent praktisk poeng. Ved en fusjon vil det oppstå en del kompetanseproblem. Lærerutdanningene på Høgskolen har et problem med førstestillings/professorkompetanse, og det tenkte utdanningsfakultetet vil bestå av faglige miljøer som vil ha en svært liten andel førstestillings- og særlig professorkompetanse. Lærerutdanningen risikerer dermed i denne modellen å bli marginalisert innenfor et lite fakultet som sliter med ressurskrevende kompetanseheving for store deler av staben. I Tromsø-modellen derimot ville problemet være betydelig mindre.

Konklusjon

Etter min mening er lærerutdanningen trolig den beste testen på om den integrasjonslinjen som er annonsert som målsetning for fusjonen mellom Høgskolen i Tromsø og Universitetet i Tromsø kan gjennomføres på en meningsfull og god måte. Det foregår i dag lærerutdanning på mange ulike måter og nivåer på de to institusjonene. Den sjansen som nå byr seg ved fusjonen, består ikke i å redusere mangfoldet i lærerutdanningen, men i å etablere en helhetlig profil og strategisk tenkning omkring lærerutdanningen,

hindre dublering av fag- og kompetansemiljøer, hindre ødeleggende intern konkurranse om studenter fakultetene imellom, styrke lærerutdanningens faglige fundament og sikre kompetanseprofilen i henhold til NOKUTs kriterier.

Tromsø-modellen vil etter mitt syn legge best til rette for å ivareta disse hensynene. Den alternative modellen, et eget UV-fakultet, vil langt på vei opprettholde status quo, og dermed gjøre det vanskelig for oss å høste viktige og reelle integrasjonsgevinster på et område som åpenbart trenger slike gevinster.

Medisin og helsefag

- Vurder muligheter for utvikling av nye studietilbud og fagområder innenfor medisin- og helsefag.
 - Konkretiser hvilke studietilbud det er ønskelig å videreføre inn i en ny institusjon. Fokuser blant annet på utvikling av mastergrader i forhold til ulike bachelortilbud ved AFH.
 - Vurder om det finnes eksisterende studietilbud som må/bør avvikles eller inngå som deler av nye studieopplegg.
- Vurder hvordan medisin- og helsefagene best kan organiseres i et nytt universitet.
 - Med tanke på ledelse, styring, koordinering, fysisk struktur etc.
 - Skal det for eksempel organiseres som ett profesjonsfakultet, ett eller to helsefakultet og hvor plasseres relevant biologiutdanning?
- Vurder hvordan et fusjonert medisin- og helsefagmiljø kan bidra i forhold til nordområdesatsningen.

Gruppe 7 – medisin og helsefag

Spørsmål 1

Videreføres:

- Hitø: bioingeniør, ergoterapeut, fysioterapeut, radiograf, sykepleier, tannpleier,
- UiT: bachelor og master i psykologi og psykologi i 6 år.

Studier som kan ombygges:

- bioingeniør – master i bioteknologi (3+2 år).

Ny masterstruktur:

- 2 mastere i helsefag (metodeplattform).
- Flere helsefaglige studieretninger.
- Utvikle videreutdanninger til helsefaglige studieretninger.

Spørsmål 2

Ett fakultet bestående av:

- Det medisinske fakultet
- Avdeling for helsefag
- Institutt for psykologi

Samlokalisering er viktig, men en stor utfordring. 600 psykologistudenter uten plass i MH-bygget.

Fakultetsstyre:

- Alle institutt representert likevektig.

Strategisk ledelse:

- Dekan
- 3 prodekaner (forskning, utdanning og samfunnskontakt).

Mellomlederskiktet??

Organisatorisk modell:

- Institutt: Med. fak. som nå, psykologi egen institutt, AFH i ny struktur
- 4. nivå: kompetansegrupper innenfor forskning og undervisning.

Spørsmål 3

- Nordområdemeldingen til Regjeringen mangler helsedimensjonen
- Store helsegradienter mellom land (Norge og Russland) og mellom nord og sør.
- Prosjektene er i dag mange og ukoordinerte.
- Et nytt fakultet bør bli en sentral helsefaglig partner i nordområdene.
- Strategier må være: samarbeid, likeverdighet, langsiktighet (etablere et selvvedlikeholdende system?)
- Målsetting: bedre folkehelsen, utvikle tilpassete helsetjenester, likeverdig samarbeid om forskning, utdanning og fagutdanning.
- Ett nytt fakultet vil gi bedre oversikt, bedre koordinering, bedre utnyttelse av ressurser og nye utdanninger i samarbeid